EVROPSKÁ KOMISE

VYSOKÁ PŘEDSTAVITELKA EVROPSKÉ UNIE PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKU

V Bruselu dne 25.5.2011
KOM(2011) 303 v konečném znění

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami

{SEK(2011) 637 v konečném znění}
{SEK(2011) 638 v konečném znění}
{SEK(2011) 639 v konečném znění}
{SEK(2011) 640 v konečném znění}
{SEK(2011) 641 v konečném znění}
{SEK(2011) 642 v konečném znění}
{SEK(2011) 643 v konečném znění}
{SEK(2011) 644 v konečném znění}
{SEK(2011) 645 v konečném znění}
{SEK(2011) 646 v konečném znění}
{SEK(2011) 647 v konečném znění}
{SEK(2011) 648 v konečném znění}
{SEK(2011) 649 v konečném znění}
{SEK(2011) 650 v konečném znění}
{SEK(2011) 651 v konečném znění}
{SEK(2011) 652 v konečném znění}

SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami

Jižně a východně od hranic Evropské unie (EU) leží šestnáct zemí[1], jejichž naděje a budoucnost se nás významným způsobem a bezprostředně týkají. Nedávné události tuto skutečnost jasně ukázaly a připomněly výzvy, které před námi stojí. Ve kontextu svržení dlouholetých represivních režimů v Egyptě a Tunisku, probíhajícího vojenského konfliktu v Libyi, nedávných násilných zákroků v Sýrii, pokračujících represí v Bělorusku a vleklých konfliktů v této oblasti včetně Blízkého východu je třeba, abychom se nad vztahy EU s našimi sousedy znovu zamysleli. Rovněž je třeba podpořit povzbudivý pokrok, jehož dosáhli naši další sousedé – například Moldavská republika v rámci svého reformního úsilí, Ukrajina při vyjednávání dohody o přidružení nebo Maroko a Jordánsko ohlášením ústavní reformy. Lisabonská smlouva umožnila EU posílit její zahraniční politiku: spolupráci se sousedními zeměmi lze nyní rozšířit, tak aby koordinovaným a účinnějším způsobem zahrnovala celé spektrum dané problematiky. Zejména na tomto základě byl v létě 2010 ve spolupráci s partnerskými zeměmi a dalšími zúčastněnými stranami zahájen přezkum evropské politiky sousedství (EPS), jehož potřebnost byla s ohledem na nedávné události v jižním Středomoří dále umocněna. EU si musí s historickými výzvami ve svém sousedství poradit.

Od vzniku EPS v roce 2004 byla v jejím rámci prosazována řada významných iniciativ, zejména v obchodní a hospodářské sféře, které EU a jejím sousedům umožnily rozvíjet pevnější vztahy v prakticky všech oblastech politiky, od energetiky po vzdělávání, od dopravy po výzkum. Ve všech těchto oblastech nyní mezi EU a jejími sousedy funguje spolupráce a vzájemné výměny. Pomoc EU se zvýšila a je lépe zacílená, avšak na vzájemných vztazích je po všech stránkách nadále co zlepšovat. Aktuální události a výsledky přezkumu ukázaly, že podpora EU určená na politické reformy v sousedních zemích přinesla pouze omezené výsledky. Je například zapotřebí větší pružnosti a adekvátnějších odpovědí, jež by reagovaly na rychle se měnící potřeby partnerů a reforem, ať už jde o země zažívající rychlou změnu režimu nebo země procházející dlouhodobým procesem reforem a upevňování demokracie. Koordinace mezi EU, jejími členskými státy a hlavními mezinárodními partnery má zásadní význam a lze ji ještě zdokonalit.

Je nezbytné zaujmout nový přístup k posílení partnerství mezi EU a zeměmi a společnostmi v jejím sousedství a budovat a upevňovat zdravé demokracie, zasazovat se o udržitelný hospodářský růst a utvářet přeshraniční vazby.

EPS by měla představovat politiku Unie, v jejímž rámci budou členské státy vzájemně ladit svou dvoustrannou spolupráci v zájmu plnění celkových politických cílů EPS. Také Evropský parlament hraje při plnění některých hlavních cílů EPS zásadní úlohu. Kromě toho by měla EPS sloužit širšímu mezinárodnímu společenství jako katalyzátor podpory demokratických změn a hospodářského a sociálního rozvoje v oblasti.

---

[1] Evropské sousedství zahrnuje Alžírsko, Arménii, Ázerbájdžán, Bělorusko, Egypt, Gruzii, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libyi, Moldavskou republiku, Maroko, okupovaná palestinská území, Sýrii, Tunisko a Ukrajinu.

Toto partnerství s našimi sousedy je oboustranně prospěšné. EU je pro většinu svých sousedů hlavním obchodním partnerem. Z udržitelného hospodářského rozvoje a vytváření pracovních míst v partnerských zemích těží také EU. Stejně tak přináší pozitiva celému sousedství řízený pohyb osob, jenž na jedné straně usnadňuje mobilitu studentů, pracovníků a turistů, a na straně druhé odrazuje od nelegální migrace a obchodování s lidmi. Aktivní spolupůsobení EU a jejích sousedů v oblastech, jako je např. vzdělávání, posilování a modernizace systémů sociální ochrany a prosazování práv žen, výrazně přispěje k podpoře našich společných cílů ohledně růstu podporujícího začlenění a vytváření pracovních míst.

Nový přístup musí být založen na vzájemné odpovědnosti a společném závazku ctít univerzální hodnoty lidských práv, demokracie a právního státu. Bude obnášet mnohem vyšší stupeň diferenciace, jež jednotlivým partnerským zemím umožní rozvíjet své vazby s EU podle svých ambicí, potřeb a kapacit. Pro ty jižní a východní sousedy, kteří jsou schopni a ochotni se zapojit, tato vize s sebou přináší užší hospodářskou integraci a intenzivnější politickou spolupráci v oblasti reforem veřejné správy, bezpečnosti, řešení konfliktů, včetně společných iniciativ na mezinárodních fórech v otázkách společného zájmu. Pokud jde o jižní Středomoří, Komise a vysoká představitelka již návrh partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu[2] s těmito partnery předložily.

Cílem výše uvedeného nového přístupu je:

(1) poskytnout větší podporu partnerům budujícím pevnou demokracii, tj. trvalou demokracii, v níž hlasovací právo doprovází svoboda slova, právo na volnou soutěž politických stran, nestrannou justici s nezávislými soudci, bezpečnost, kterou zajišťuje odpovědná policie a armádní síly, na kompetentní a nezkorumpovanou státní správu a další občanská a lidská práva, jež mnozí Evropané považují za samozřejmost, např. svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání;

(2) napomáhat hospodářskému rozvoji podporujícímu začlenění, tak aby mohli sousedé EU obchodovat, investovat a ekonomicky růst udržitelným způsobem, snižovat sociální a regionální nerovnosti, vytvářet pracovní místa pro své pracovníky a zajišťovat vyšší životní úroveň pro své obyvatele;

(3) posílit oba regionální rozměry evropské politiky sousedství partnerství, tj. Východní partnerství a jižní Středomoří, tak aby bylo možné vypracovat konzistentní regionální iniciativy v oblastech, jako je obchod, energetika, doprava či migrace a mobilita, které doplní a upevní naši dvoustrannou spolupráci;

(4) poskytnout příslušné mechanismy a nástroje k dosažení těchto cílů.

Partnerství se bude rozvíjet s jednotlivými sousedními zeměmi na základě jejich potřeb, kapacit a reformních cílů. Je možné, že někteří partneři se chtějí v rámci svého integračního úsilí posunout dál, což bude znamenat vyšší stupeň sblížení s politikami a pravidly EU a postupně vyústí v hospodářskou integraci do vnitřního trhu EU. EU se nesnaží zavést jeden všeobecně platný model či návod, jak provádět politickou reformu, ale bude trvat na tom, aby se v reformním procesu každé partnerské země odrážel jasný závazek k univerzálním hodnotám, které tvoří základ našeho nového přístupu. Iniciativa bude vycházet z partnerských zemí a EU podle toho uzpůsobí svou podporu.

---

[2] KOM(2011) 200 ze dne 8.3.2011.

Podpora EU pro její sousedy bude zvýšena za určitých podmínek. Bude záviset na pokroku při budování a upevňování demokracie a respektování právního státu. Čím více a rychleji daná země pokročí ve svých vnitřních reformách, tím více podpory z EU obdrží. Tato posílená podpora bude mít různé podoby, mj. navýšení finančních prostředků pro sociální a hospodářský rozvoj, rozsáhlejší komplexní programy pro budování institucí, širší přístup na trh, větší objemu prostředků z EIB na podporu investic či výraznější usnadnění mobility. Tyto preferenční závazky se budou odvíjet od potřeb každé země a regionálního kontextu, a budou zohledňovat, že zásadní reforma je spojena s vysokými počátečními náklady. Při rozhodování o finančních přídělech pro jednotlivé země na rok 2014 a další roky se bude vycházet z výsledků reforem v partnerských zemích za období 2010–2012 (podle výročních zpráv o pokroku). U zemí, v nichž k reformám nedošlo, EU znovu přehodnotí objem finančních prostředků či dokonce financování sníží.

EU bude nadále omezovat vztahy s vládami, jež se podílejí na porušování lidských práv a demokratických norem, mj. zaváděním cílených sankcí a další politických opatření. V případě takových opatření však nejen zachová, ale dále posílí svou podporu občanské společnosti. Při uplatňování tohoto diferencovanějšího přístupu nechá EU otevřeny všechny možnosti dialogu s vládami, občanskou společností a dalšími zúčastněnými stranami. Zároveň bude EU v souladu se zásadami vzájemné odpovědnosti dbát na to, aby byly její zdroje využívány k naplňování hlavních cílů EPS.

Zdroje, které EU a její mezinárodní partneři poskytují na podporu demokratických změn v sousedství, musí směřovat na pokrytí jak okamžitých a naléhavých potřeb, tak i střednědobých a dlouhodobých nároků.

1. PODPORA POKROKU PŘI BUDOVÁNÍ PEVNÉ DEMOKRACIE

Budeme:

- upravovat výši podpory EU pro partnery podle pokroku v politických reformách a při budování pevné demokracie.

1.1. Podpora „pevné demokracie“

Základními pilíři partnerství EU s jejími sousedy jsou fungující demokracie, dodržování lidských práv a právní stát. Všeobecně platný model či návod, jak provádět politickou reformu, neexistuje. Třebaže se uskutečňované reformy v jednotlivých zemích liší, některé prvky jsou pro budování **pevné a udržitelné demokracie** společné a vyžadují si silné a dlouhodobé odhodlání příslušných vlád. Patří mezi ně:

– svobodné a spravedlivé volby,
– svoboda sdružování, projevu a shromažďování a svobodný tisk a média,
– právní stát s nezávislým soudnictvím a právo na spravedlivý proces,
– boj proti korupci,
– reforma v oblasti bezpečnosti a vymáhání práva (včetně policie) a zavedení demokratické kontroly nad ozbrojenými a bezpečnostními silami.

Reformy založené na těchto prvcích nejenže posílí demokracii, ale také – díky oživení obchodu a investic – přispějí k vytvoření podmínek pro udržitelný a hospodářský růst podporující začlenění. Uvedené prvky představují hlavní kritéria, podle nichž bude EU pokrok hodnotit a upravovat výši podpory.

1.2. Společenské partnerství

Budeme:

- navazovat partnerství v každé sousední zemi a zpřístupňovat podporu EU organizacím občanské společnosti prostřednictvím příslušného nástroje na podporu občanské společnosti,
- podporovat vytvoření evropské nadace pro demokracii, jež bude pomáhat politickým stranám, neregistrovaným nevládním organizacím, odborům a dalším sociálním partnerům,
- se zasazovat o svobodu médií prostřednictvím podpory organizací občanské společnosti v neomezeném přístupu k internetu a ve využívání elektronických komunikačních technologií,
- vést intenzivnější dialogy o lidských právech.

Dobře fungující občanská společnost dává občanům možnost vyjádřit své obavy, podílet se na tvorbě politiky a volat vlády k odpovědnosti. Může také přispět k tomu, aby hospodářský růst více podporoval sociální začlenění. Aby k tomu mohlo dojít, je třeba zaručit svobodu projevu, sdružování a shromažďování. Dalším úkolem je usnadnit vznik demokratických politických stran, které zastupují široké spektrum názorů a přístupů ve společnosti a které mohou soutěžit o moc a podporu veřejnosti. Tato výzva, jež spočívá v podpoře občanské společnosti a pluralismu, je vnímána po celém sousedství, avšak obzvlášť citelná je v zemích, které procházejí rychlými politickými změnami nebo ve kterých represivní politické režimy pluralismus a rozmanitost nadále potlačují.

V zájmu řešení této situace a podpory politických aktérů, kteří ve svých zemích usilují o demokratické změny (zejména politických stran, neregistrovaných nevládních organizací, odborů a dalších sociálních partnerů), podporují vysoká představitelka a Komise vytvoření **evropské nadace pro demokracii**[3]. Cílem této nadace bude zvětšit vliv a jednotnost snah EU, jejích členských států a několika velkých evropských politických nadací, které jsou v této oblasti již působí.

Občanská společnost hraje zásadní úlohu při prosazování práv žen, větší sociální spravedlnosti, respektu k menšinám i ochrany životního prostředí a účinného využívání zdrojů. EU bude tuto větší politickou roli nestátních subjektů podporovat prostřednictvím společenského partnerství: bude napomáhat organizacím občanské společnosti při rozvíjení jejich možností prosazovat své zájmy, sledovat reformy a posilovat svou úlohu v provádění a hodnocení programů EU. Delegace EU v jednotlivých partnerských zemích budou usilovat o to, aby tamní vlády a občanská společnost spolu vedly strukturovaný dialog o klíčových oblastech naší spolupráce. Financování EU pro tato opatření by mohlo být zajištěno prostřednictvím zřízení zvláštního **nástroje na podporu občanské společnosti** v sousedství.

Svoboda médií a svobodný přístup k informacím jsou klíčovými prvky fungujících demokracií. Při podpoře demokratických změn hrají významnou úlohu sociální sítě a nové technologie. EU svou podporu již poskytuje prostřednictvím evropského nástroje pro

[3] I když se cíle a podmínky financování a řízení této nadace budou od jiných nástrojů demokratizace lišit, bude se k nim přistupovat tak, aby se zvýšila synergie i soudržnost.

demokracii a lidská práva. Mohou být zavedeny další nástroje, které umožní EU podporovat ve vhodných případech jednak organizace občanské společnosti nebo jednotlivé občany v získávání neomezeného přístupu k internetu a jiným formám elektronických komunikačních technologií, jednak nezávislá média (tisk, rozhlas a televize).

Zásadní postavení má závazek k dodržování **lidských práv a základních svobod**, jenž je zakotven v mnohostranných smlouvách a dvoustranných dohodách. Tyto závazky však ne vždy doprovázejí konkrétní skutky. Naše partnerství by se mělo opírat o ratifikaci všech příslušných mezinárodních a regionálních nástrojů a o striktní dodržování jejich ustanovení. Zahrnuje to pevné odhodlání podporovat rovnost žen a mužů (s ohledem na důležitou úlohu, kterou ženy opětovně sehrály v nedávných událostech na jihu), bojovat proti všem formám diskriminace, respektovat svobodu náboženského vyznání a chránit práva uprchlíků a příjemců mezinárodní podpory. Díky intenzivnějším **dialogům o lidských právech** bude možné závazky v této oblasti sledovat a také řešit případy porušování lidských práv. Přispět k plnění závazků by mohla také těsnější spolupráce s Radou Evropy.

Parlamenty mohou vytvářet vazby mezi našimi společnostmi. Parlamentní shromáždění Euronest (smíšené shromáždění Evropského parlamentu a příslušných protějšků ze zemí Východního partnerství), Evropsko-středomořské parlamentní shromáždění a smíšené parlamentní výbory Evropského parlamentu a parlamentů partnerských zemí představují důležité fórum pro dialog a větší vzájemné porozumění mezi aktéry s rozhodovací pravomocí. Také poslanci mohou významně přispět k posílení reformních snah a ke sledování dodržování závazků stanovených pro jednotlivé země v akčních plánech v rámci EPS a zahrnujících také zásadní politické otázky a problematiku lidských práv..

1.3. Posílení naší politické a bezpečnostní spolupráce

Budeme:

- rozšiřovat zapojení EU do řešení vleklých konfliktů,
- jednotně využívat společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a další nástroje EU,
- podporovat společné akce s partnerskými zeměmi evropské politiky sousedství na mezinárodních fórech v oblasti klíčových bezpečnostních otázek.

Lisabonská smlouva nabízí EU jedinečnou příležitost jednat efektivněji a nikde to nemá takový význam jako v našem sousedství. Pro naplnění této výzvy však bude třeba, aby politiky EU a členských států byly v souladu mnohem více než v minulosti. Cílem je vydávat společná a jednotná poselství, což zvýší účinnost našich opatření. Nástroje a politiky EU budou účinné pouze tehdy, pokud budou náležitě podporovány členskými státy. Chceme-li zvýšit bezpečnost našeho sousedství a chránit naše zájmy, pokračovat v zaběhnutých kolejích již není možné.

Nepolevující vleklé konflikty v řadě partnerských zemí představují závažný bezpečnostní problém pro celou oblast. Pokračující nestabilita má přímý dopad na geopolitické, hospodářské a bezpečnostní zájmy EU. Izraelsko-palestinský konflikt a další konflikty na Blízkém východě, jižním Kavkaze, v Moldavské republice a Západní Sahaře nadále postihují početné skupiny obyvatelstva, přispívají k radikalizaci, vyčerpávají v enormním rozsahu místní a mezinárodní zdroje a představují velkou překážku pro reformy.

EU již aktivně usiluje o vyřešení některých zmíněných konfliktů: tvoří součást Kvartetu pro Blízký východ; spolupředsedá ženevským rozhovorům o míru a bezpečnosti v Gruzii a účastní se jako pozorovatel rozhovorů „5+2“ ohledně konfliktu v Podněsteří v Moldavské republice. Byla by připravena posílit svou účast ve fórech, v nichž ještě není zastoupena, např. v Minské skupině OBSE zabývající se konfliktem v Náhorním Karabachu a hodlá více podporovat jednak budování důvěry a navazování kontaktů se separatistickými oblastmi, jednak mezinárodní snahy a struktury zaměřené na řešení těchto konfliktů. Následně hodlá EU přispívat k realizaci dosaženého urovnání. Kromě toho bude nadále vystupovat proti změnám hranic, k nimž došlo za užití vojenských sil. Mnohé z nástrojů, jež všude v sousedství využíváme za účelem podpory hospodářské integrace a odvětvové spolupráce, by mohly být využity i na podporu cílů spojených s budováním důvěry a řešením konfliktů. EU je rovněž připravena vypracovat spolu s příslušnými mezinárodními organizacemi a hlavními partnery plány obnovy na období po ukončení konfliktu, jež by mohly posloužit jako další podnět k vyřešení konfliktů, jelikož by popisovaly konkrétní výhody plynoucí z mírového urovnání.

Tam, kde se EU již angažuje v operacích na místě, např. v rámci Pozorovatelské mise EU v Gruzii, mise EU pro pomoc na hranicích Moldavské republiky a Ukrajiny či policejní mise EU a mise EU pro pomoc na hranicích na hraničním přechodu Rafáh na okupovaných palestinských územích, budou přijata další opatření s cílem využít synergií mezi touto operační přítomností a úsilím o podporu reforem. Partnerským zemím usilujícím o reformu justice a bezpečnostních složek bude EU ve vhodných případech nabízet podporu v podobě misí na podporu právního státu nebo jiných nástrojů společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), které budou partneři považovat za užitečné.

Mimo urovnávání konfliktů bude EU plně využívat ustanovení Lisabonské smlouvy při řešení dalších bezpečnostních problémů a specifických otázek společného zájmu, např. energetické bezpečnosti a zabezpečení zdrojů, změny klimatu, nešíření zbraní, boje proti mezinárodnímu terorismu a přeshraniční organizované trestné činnosti a boje proti drogám. Na mezinárodních fórech (např. OSN, mezinárodní konference) bude s partnerskými zeměmi EPS pracovat na společném postupu v otázkách SZBP i jiných globálních záležitostech.

2. PODPORA UDRŽITELNÉHO HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO ROZVOJE

Budeme:

- podporovat v partnerských zemích přijímání koncepcí vedoucích k silnějšímu, udržitelnému a začlenění více podporujícímu růstu, k rozvoji mikropodniků a malých a středních podniků a k vytváření pracovních míst,
- posilovat průmyslovou spolupráci a podporovat opatření zlepšující podnikatelské prostředí,
- pomáhat s organizací akcí na podporu investic,
- podporovat jednak přímé investice malých a středních podniků z EU, jednak poskytování mikroúvěrů,
- navazovat na pilotní programy regionálního rozvoje s cílem odstraňovat ekonomické rozdíly mezi regiony,

- zavádět pilotní programy na podporu rozvoje zemědělství a venkova,
- posilovat dialog o makroekonomické politice s partnery, kteří přistoupí k nejpokročilejším hospodářským reformám,
- zlepšovat efektivnost makrofinanční pomoci prostřednictvím racionalizace rozhodovacího procesu,
- se zasazovat o intenzivnější dialog o politice zaměstnanosti a o sociální politice.

2.1. Udržitelný hospodářský růst a vytváření pracovních míst

Země v našem sousedství se potýkají s enormními hospodářskými a sociálními problémy. V několika zemích oblasti je chudoba běžným jevem, střední délka života je často nízká, míra nezaměstnanosti mladých lidí je vysoká a účast žen v politickém a hospodářském životě je nízká. Přírodní kapitál se zmenšuje a rostoucí ceny potravin a energie mají po celém sousedství závažné důsledky. Většina partnerských zemí má slabé a málo diverzifikované ekonomiky, jež jsou nadále ohroženy vnějšími hospodářskými otřesy. Bezprostřední cíle proto představuje vytváření pracovních míst, podpora růstu, posilování sociální ochrany a oživení odvětví postižených nedávnou krizí (např. cestovní ruch). Zvládnutí těchto úkolů nejenže má zásadní význam pro zajištění udržitelnosti politických reforem, ale může také přispět k dosažení rozvojových cílů tisíciletí. Chabý růst, stoupající nezaměstnanost a rostoucí rozdíly mezi bohatými a chudými pravděpodobně nestabilitu posílí.

EPS bude i nadále v partnerských zemích podporovat přijímání koncepcí vedoucích k silnějšímu a začlenění více podporujícímu růstu. Myslí se tím mj. podpora opatření zaměřených jednak na zlepšení podnikatelského prostředí, jako je zjednodušení správních postupů a zohlednění potřeb malých a středních podniků, jednak na zvýšení zaměstnatelnosti. Pozitivní dopad na podnikatelské prostředí bude mít rovněž úsilí partnerských zemí o striktnější dodržování zásad právního státu a boj proti korupci. Umožní se tím vyšší přímé zahraniční investice a přenos technologií, což zase bude stimulovat inovace a vytváření pracovních míst. EU bude věnovat zvláštní pozornost problému, který řeší země, v nichž došlo k politickým změnám, a pomáhat jim s organizací iniciativ, jako jsou **investorské konference**, na nichž budou vyjasněny národní investiční priority a kde se tyto země budou ucházet o důvěru investorů. Důležitým signálem pro investory a obchodníky by rovněž byl **vylepšený systém ochrany investic**. Komise prozkoumá možnosti, jakým způsobem lze investorům v sousedních zemích poskytnout právní jistotu.

Komise bude v zájmu další podpory pro malé a střední podniky jednak diskutovat s EIB a jinými zúčastněnými subjekty o roli, kterou by mohl v partnerských zemích sehrát **Evropský investiční fond**[4], jednak analyzovat opatření, včetně **záruk**, jež by měla propagovat přímé investice malých a středních podniků z EU a poskytování mikroúvěrů.

[4] EIF má konkrétní zkušenosti jako poskytovatel rizikového financování malým a středním podnikům v EU a v zemích usilujících o přistoupení a disponuje rozsáhlou sítí obchodních kontaktů. Pro propagaci investic malých a středních podniků z EU v partnerských zemích je proto ideálním partnerem.

Komise může rovněž přispět k řešení vysoké nezaměstnanosti a chudoby prostřednictvím **pilotních programů na podporu rozvoje zemědělství a venkova**, jakož i pilotních programů regionálního rozvoje, a to na základě rozsáhlých zkušeností EU v těchto oblastech[5].

Programy regionálního rozvoje mohou přispět k řešení hospodářské nerovnováhy a nerovností mezi regiony, jež oslabují celkovou kapacitu ekonomiky dané země. Aktuální pilotní programy napomohou zemím Východního partnerství identifikovat odpovídající struktury a činnosti zaměřené na řešení uvedených problémů, a to jak na svém území, tak případně i v rámci přeshraniční spolupráce s jejich sousedy v regionu. Proběhne analýza, zda lze podobný přístup uplatnit i pro jižní sousedství.

Bude pokračovat politický dialog na téma správy makroekonomických záležitostí a fiskální udržitelnosti. S partnerskými zeměmi, jež postoupí v hospodářské integraci s EU nejdále, bude **makroekonomický dialog** prohlouben a bude vycházet z přezkumu makroekonomických politik a klíčových strukturálních reforem. Paralelně bude rozšířen i dialog o **politice zaměstnanosti a sociální politice**.

V zájmu podpořit partnerské země při překonání krátkodobých obtíží s platební bilancí mohou být uvolněny prostředky z nástroje **makrofinanční pomoci**. V krátkodobém horizontu to má význam především pro ty země, jež jsou konfrontovány s ekonomickými a sociálními důsledky nedávných politických změn. Komise navrhne rámcové nařízení s cílem jednak zefektivnit rozhodovací proces v rámci poskytování makrofinanční pomoci, jednak poskytnout pro tento nástroj transparentní právní základ a upřesnit některá jeho kritéria.

2.2. Posílení obchodních vazeb

Budeme:

- jednat s partnery, kteří o to projeví zájem a kteří k tomu splňují předpoklady, o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu,
- dále rozvíjet obchodní koncese, a to zejména v těch odvětvích, u nichž lze nejpravděpodobněji očekávat bezprostřední kladný efekt na hospodářství partnerských zemí.

Pro většinu našich sousedů je EU jejich hlavním vývozním trhem a trhem, odkud k nim směřuje největší dovoz. Obchod se zbožím a službami je důležitým nástrojem k povzbuzení hospodářského růstu, zvýšení konkurenceschopnosti a podpoře hospodářské obnovy. Je proto zcela nezbytné zavést s jednotlivými sousedními zeměmi vzájemně prospěšné a ambiciózní obchodní režimy upravené podle jejich potřeb a ekonomických kapacit.

Nejdůležitějším a nejúčinnějším nástrojem pro rozvíjení užších obchodních vazeb je **prohloubená a komplexní zóna volného obchodu**. Tyto zóny umožňují postupně odstraňovat obchodní překážky a jejich cílem je sbližování právních předpisů v oblastech, které mají dopad na obchod, jako jsou zejména hygienická a rostlinolékařská pravidla, dobré životní podmínky zvířat, celní a hraniční postupy, hospodářská soutěž a zadávání veřejných zakázek. Mají dynamický charakter, tak aby mohly promptně reagovat na vývoj právní

[5] Oblast působnosti evropského programu sousedství pro rozvoj zemědělství a venkova, obsaženém ve sdělení „Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím“ (KOM(2011) 200, bude rozšířena, aby zahrnovala rovněž východní sousedství.

úpravy v rámci vnitřního trhu EU. U nejpokročilejších partnerů může prohloubená a komplexní zóna volného obchodu vést k postupné hospodářské integraci s vnitřním trhem EU. Vzhledem k postupnému sbližování s pravidly a postupy EU vyžadují uvedené zóny vysoký stupeň připravenosti k rozsáhlým a hlubokým reformám, k čemuž je zapotřebí stabilní institucionální kapacita. S ohledem na možnou politickou náročnost reforem je třeba, aby se do nich zapojila podnikatelská obec a další zúčastněné strany. K zahájení jednání je nutné, aby partnerské země byly členy WTO a aby plnily hlavní doporučení, díky čemuž budou moci dostát příslušným závazkům. Musí také učinit dostatečný pokrok v dodržování společných hodnot a zásad.

Obchod se většinou opírá o dvoustranná ujednání mezi EU a jednotlivými partnerskými zeměmi. Tento přístup vychází ze zásady diferenciace a umožňuje nejpokročilejším zemím postupovat rychleji. Uvedená zásada je také v souladu s dlouhodobou vizí hospodářského společenství, které vzniká mezi EU a jejími partnery v rámci EPS[6]. Regionální hospodářská integrace přispívá důležitým způsobem k podpoře obchodu mezi partnery a k rozvoji širších ekonomických sítí. V dlouhodobějším horizontu by uvedené společenství bylo založeno na společném regulačním rámci a lepším přístupu na trh zboží a služeb mezi partnery v rámci EPS a EU. Takto by vznikl prostor pro zvážení, zda umožnit partnerům, kteří mají plně fungující nezávislé soudnictví, efektivní veřejnou správu a kteří učinili výrazný pokrok při potírání korupce, přístup do **neregulované oblasti vnitřního trhu zboží**, což však bude možné až poté, co zúčastněné země budou moci nabídnout dostatečnou spolehlivost administrativních struktur a právní jistotu.

V krátkodobějším horizontu mohou být v případě partnerů, kteří nejsou připraveni či nechtějí zahájit jednání o prohloubené a komplexní zóně, mohou být na podporu a usnadnění obchodu přijata jiná opatření. S přihlédnutím k okolnostem a ambicím každé partnerské země bude EU usilovat o rozšíření **obchodních koncesí** ve stávajících ujednáních či v rámci probíhajících jednání, a to zejména v těch odvětvích, jež mohou bezprostředně a co nejlépe přispět k růstu ekonomik partnerských zemí, včetně asymetrie v tempu liberalizace s ohledem na situaci v každé dané zemi. Lepšího přístupu na trh zboží lze dosáhnout prostřednictvím **dohod o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků**, které díky vzájemnému uznávání osvědčení o shodě umožní volný pohyb průmyslových výrobků v konkrétních odvětvích. Cílem uvedených dohod je obsáhnout všechna odvětví, v nichž jsou právní předpisy harmonizovány na úrovni EU. Partnerská země, která dospěje do této fáze, se stane faktickou součástí zóny volného obchodu s průmyslovými výrobky mezi EU, EHS a Tureckem. Provádění dohod o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků může usnadnit úzká spolupráce s evropskými orgány a organizacemi v oblasti normalizace, posuzování shody a metrologie. Komise je v zájmu rychlejšího vypracování těchto dohod připravena posílit technickou podporu poskytovanou našim partnerům. S Tuniskem a Egyptem budou dohody o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků podepsány pravděpodobně již v roce 2011.

Dále pokročit lze i v rámci podpory obchodních toků mezi partnerskými zeměmi navzájem i mezi nimi a EU. Pro partnerské země na jihu bude důležitým prvkem rychlé provádění nové úmluvy o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu. Komise posoudí, jak lze tuto úmluvu rozšířit i o jiné partnery EPS, a předloží příslušné návrhy.

---

[6] Viz KOM(2006) 726 ze dne 4.12.2006, „Posílení evropské politiky sousedství“.

EU bude i nadále podporovat reformy s cílem napomáhat partnerům při budování jejich kapacit, a to prostřednictvím předávání odborných znalostí v oblasti veřejného sektoru mj. v rámci komplexních programů pro budování institucí nebo jiných mechanismů, jako je twinning a TAIEX[7]. Tato podpora pomůže partnerským zemím splnit normy pro bezpečnost potravin, zdraví zvířat a rostlin a dobré životní podmínky zvířat, a zvýšit tak jejich vývozní potenciál. Podobně bude EU rámci podpory modernizace zemědělských odvětví nabízet programy rozvoje venkova zaměřené mj. na pomoc při zvyšování kvality zemědělských výrobků a potravin.

2.3. Rozšíření odvětvové spolupráce

Budeme:

- rozšiřovat odvětvovou spolupráci, obzvláště se zaměřením na znalosti a inovace, změnu klimatu a životní prostředí, energetiku, dopravu a technologie,
- usnadňovat účast partnerských zemí na činnosti určitých agentur a v programech EU.

Posílená spolupráce může probíhat ve všech odvětvích relevantních pro vnitřní trh, od sociální politiky a veřejného zdraví po ochranu spotřebitele, statistiku, právo společností, výzkum a technologický rozvoj, námořní politiku, cestovní ruch, vesmír a mnoho dalších. K výraznému zintenzivnění spolupráce a výměn vycházejících z přístupu „více za více“ dojde v těchto oblastech:

- EU navrhne sousedním partnerským zemím, aby se podílely na vytváření **společného prostoru pro znalosti a inovace**. Tím by se propojilo několik stávajících oblastí spolupráce: politický dialog, budování kapacit na celostátní a regionální úrovni, spolupráce v oblasti výzkumu a inovací a rozšíření příležitostí pro mobilitu studentů a výzkumných a akademických pracovníků. Souběžně bude rozšířena spolupráce v oblasti **vysokoškolského vzdělávání**, a to prostřednictvím zvýšené podpory **mobility studentů a akademických pracovníků** v rámci partnerství mezi univerzitami (program Erasmus Mundus) a strukturované spolupráce na modernizaci univerzit (programu Tempus).

- EU spojí své úsilí se svými sousedy v oblasti **změny klimatu**. Bude rozšířena spolupráce v oblasti rozvoje nízkouhlíkového hospodářství a zvyšování odolnosti vůči dopadům změny klimatu (adaptace na změnu klimatu). Cílem bude provádění dohody z Cancúnu a posun ke komplexnímu celosvětovému režimu pro oblast klimatu. EU a partnerské země by měly rovněž zasazovat o vyšší úroveň **ochrany životního prostředí**[8], což by znamenalo jednak prosazovat přísnější normy pro kvalitu ovzduší a vody, kvalitnější péči o životní prostředí, účinnější nakládání se zdroji a ochranu biologické rozmanitosti a ekosystémů, jednak podporovat nezbytné investice do infrastruktury.

---

[7] TAIEX je nástroj pro technickou pomoc a výměnu informací řízený útvary Komise. Podporuje partnerské země v oblasti sbližování s právními předpisy a jejich provádění a vymáhání. Řídí se do značné míry poptávkou a usnadňuje poskytnutí náležitých a konkrétně zaměřených odborných znalostí v krátké lhůtě; http://ec.europa.eu/enlargement/taiex/what-is-taiex/index_en.htm.

[8] Ve svém sdělení o iniciativě strategie Evropa 2020 nazvaném „Evropa účinněji využívající zdroje“, KOM(2011) 21, Komise zdůraznila potřebu úzce spolupracovat s klíčovými partnery, včetně sousedních zemí.

- Spolupráce v oblasti **energetiky** bude posílena prostřednictvím intenzivnějšího politického dialogu v této oblasti. Cílem je další integrace trhů, větší energetická bezpečnost založená na konvergenci regulačních rámců týkajících se mj. norem v oblasti bezpečnosti a ochrany životního prostředí, dále rozvoj nových partnerství v oblasti obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti a jaderná bezpečnost. Ve střednědobém horizontu by tato spolupráce mohla vést k rozšíření Smlouvy o energetickém společenství o sousední země, jež zatím nejsou její stranou, nebo by na základě zkušeností s touto smlouvou mohlo být založeno doplňkové „energetické společenství EU-jižní Středomoří".

- Komise navrhne nový rámec pro spolupráci v oblasti **dopravy**. Cílem bude užší integrace trhů v odvětví dopravy, zejména rozšíření transevropských dopravních sítí do partnerských zemí, odstraňování administrativních překážek se zaměřením na otázky bezpečnosti a zabezpečení (včetně problematiky řízení leteckého a železničního provozu a námořní dopravy) a užší spolupráce s různými dopravními agenturami EU.

- Komise rovněž podporuje strategičtější přístup a spolupráci v oblasti **námořních záležitostí**. Cílem je rozšířit spolupráci ve všech námořních odvětvích a vytvořit podmínky pro udržitelný hospodářský rozvoj.

- Aktuální události v zemích jižního Středomoří ukázaly důležitost **informačních a komunikačních technologií** jako nástrojů politických a sociálních změn. Proto bude s partnerskými zeměmi posílena spolupráce, jež má za cíl podpořit rozvoj digitální ekonomiky, používání informačních a komunikačních technologií k řešení vnitrostátních a globálních výzev.

EU bude mimo to dále usnadňovat účast partnerských zemí na činnosti agentur a v programech EU, které jsou jim otevřeny[9]. Tato možnost zde existuje několik let a vedla ke spolupráci v určitých oblastech, jako je monitorování drog či letecká bezpečnost. Komise vypracuje seznam programů, jichž se partnerské země mohou prioritně zúčastnit, s důrazem na ty programy, jež nabízejí příležitosti mladým lidem a podporují mezilidské kontakty. Bude rovněž partnerské země podporovat při plnění legislativních podmínek k účasti na činnosti agentur EU a financovat část souvisejících nákladů.

2.4. Migrace a mobilita

Budeme:

- dále usnadňovat vydávání víz u některých partnerských zemí EPS a vízové liberalizaci u těch nejpokročilejších zemí,

- rozvíjet stávající a zřizovat nová partnerství v oblasti mobility,

- podporovat členské státy v plném využívání příležitostí, jež skýtá vízový kodex EU.

Mobilita a mezilidské kontakty jsou zásadním předpokladem pro podporu vzájemného porozumění a hospodářského rozvoje. Jsou nezbytné pro obchod, zejména v oblasti služeb, i

[9] KOM(2006) 724, 4.12.2006.

pro výměnu myšlenek, šíření inovací, řešení otázek zaměstnanosti a sociálních otázek a upevňování vztahů mezi podniky, vysokými školami a organizacemi občanské společnosti.

Mobilita pracovních sil je oblastí, v níž se EU a její sousedé mohou vzájemně doplňovat. Pracovní síla EU stárne a některé oblasti se budou potýkat s nedostatkem pracovníků. V našem sousedství žijí vzdělaní, mladí a talentovaní pracovníci, kteří mohou tyto mezery na trhu práce vyplnit. EU si je vědoma, že toto „lákání talentů" s sebou nese riziko odlivu mozků, jež by mohlo vyžadovat další zmírňovací podpůrná opatření.

Partnerské země jsou však také důležité země původu a tranzitu nelegálních migrantů. Spolupráce při boji proti nelegální migraci hraje zásadní roli při snižování lidského utrpení a souvisejícího bezpečnostního rizika. Tato spolupráce představuje jednu z podmínek, na nichž budou založena partnerství v oblasti mobility.

Cílem EPS je rozvinout vzájemně prospěšný přístup, v jehož rámci budou vzájemně provázány hospodářský rozvoj v partnerských zemích a v EU, řádně řízená legální migrace, budování kapacit v oblasti správy hranic, azyl a účinnější spolupráce při prosazování práva. Tento přístup je v souladu se třemi pilíři globálního přístupu EU a s nedávno přijatým sdělením o migraci[10]: lepší organizace legální migrace, maximalizace pozitivního dopadu migrace na rozvoj, intenzivnější budování kapacit v rámci správy hranic a řízení migrace. Nedílnou součástí tohoto přístupu je i prosazování a dodržování práv migrantů.

Partnerství v oblasti mobility stanoví komplexní rámec zajišťující řádné řízení pohybu osob mezi EU a třetími zeměmi. Tato partnerství v sobě spojují všechna opatření zajišťující prospěšnost mobility pro obě strany. Usnadňují přístup k legální migraci, posilují kapacity správy hranic a řeší nelegální migraci. Jejich součástí mohou být iniciativy napomáhající partnerským zemím v zavádění nebo zkvalitňování řízené migrace pracovních sil, včetně náboru, odborného a jazykového vzdělávání, rozvoje a uznávání kvalifikací, navracení a opětovného začlenění migrantů[11]. V zájmu zvýšení mobility občanů – zejména studentů, výzkumných pracovníků a podnikatelů – mezi partnerskými zeměmi a EU vyzývá Komise členské státy, aby plně využívaly možností **Vízového kodexu EU**. Komise bude analyzovat způsoby, jak je v tomto procesu podpořit a jak monitorovat provádění. V tomto ohledu je třeba zdůraznit možnost osvobození od vízového poplatku a vydávání víz pro více vstupů v případě určitých kategorií žadatelů o vízum.

Mezi našimi sousedy byla partnerství v oblasti mobility dosud zavedena s Moldavskou republikou a Gruzií. Komise je přesvědčena, že dobrými kandidáty pro taková partnerství by byla řada zemí v našem sousedství. Komise bude usilovat o uzavření jednání s Arménií a připravovat se na zahájení jednání např. s Marokem, Tuniskem a Egyptem[12].

EU bude nadále podporovat Ukrajinu a Moldavskou republiku v jejich úsilí při plnění akčních plánů vízové liberalizace. Vedle dohod o usnadnění udělování víz a o zpětném přebírání, uzavřených či připravovaných se zeměmi Východního partnerství, by EU měla usilovat o sjednání těchto dohod i s partnerskými zeměmi v jižním Středomoří. Všechny tyto dohody budou vyžadovat spolupráci s EU v oblasti migrace, mobility a bezpečnosti. Bude třeba přijmout zvláštní opatření zaměřená na předcházení ilegální migraci, efektivní správu hranic,

---

10 KOM(2011) 248 v konečném znění, 4.5.2011.

11 Komise bude budování kapacit financovat z evropského nástroje sousedství a partnerství.

12 V souladu se sdělením „Dialog se zeměmi jižního Středomoří o migraci, mobilitě a bezpečnosti" – KOM(2011) 292/3.

zabezpečení dokladů, boj proti organizované trestné činnosti včetně obchodování s lidmi a převaděčství migrantů. V dlouhodobém horizontu by měly být v jednotlivých případech zváženy postupné kroky k vízové liberalizaci, pokud budou splněny podmínky pro řádně řízenou a bezpečnou mobilitu.

Pokud jde o **azyl**, EU se bude podílet na posílení mezinárodní ochrany v regionu prostřednictvím dalšího provádění regionálního programu ochrany pro Bělorusko, Moldavskou republiku a Ukrajinu. Podle okolností začne také s prováděním regionálního programu ochrany pro Egypt, Libyi a Tunisko. Podpořeny budou také další iniciativy jednotlivých partnerů EPS v této oblasti. Znovuusídlování uprchlíků v EU musí být nedílnou součástí snah EU o podporu sousedních zemí vystavených masivnímu přílivu uprchlíků.

3. BUDOVÁNÍ EFEKTIVNÍCH REGIONÁLNÍCH PARTNERSTVÍ V RÁMCI EVROPSKÉ POLITIKY SOUSEDSTVÍ

EU sice nabízí partnerství jednotlivým sousedním zemím prostřednictvím jednotné politiky založené na vzájemné odpovědnosti, zároveň však plně uznává i rozmanitost těchto zemí. Cílem východního i jižního rozměru EPS je doplnit tuto jednotnou politiku o podporu regionální spolupráce a rozvoj regionálních synergií a reagovat na specifické zeměpisné, hospodářské a sociální problémy každého regionu. V rámci obou rozměrů se vychází z rozdílných politik EU, jež byly v příslušných regionech prováděny v minulosti. Pokud jde o jižní sousedství, patnáctiletou evropsko-středomořskou spolupráci ve všech oblastech vzájemných vztahů nedávno doplnila Unie pro Středomoří. Vztahy mezi EU a jejími východními partnery se zase v posledních dvou letech výrazně rozvinuly díky Východnímu partnerství.

3.1. Posílení Východního partnerství

Budeme:

- usilovat o uzavření a provádění dohod o přidružení včetně prohloubených a komplexních zón volného obchodu,
- prosazovat demokratizaci,
- se zasazovat o zjednodušení vízového režimu a vízovou liberalizaci,
- posilovat odvětvovou spolupráci, zejména v oblasti rozvoje venkova,
- propagovat výhody, jež mají z Východního partnerství občané,
- posilovat spolupráci s občanskou společností a sociálními partnery.

Vytvoření Východního partnerství upevnilo vzájemné vztahy s partnerskými zeměmi ve východní Evropě a na jižním Kavkaze. Přispělo k zahájení a konsolidaci komplikovaného procesu transformace. V tomto regionu došlo v posledním desetiletí ke všeobecnému posunu k demokracii i ke změnám režimu. Region se nadále potýká se závažnými hospodářskými problémy – je chudý, málo odolný vůči vnějším faktorům a vlivům a mezi jednotlivými zeměmi panují výrazné rozdíly.

Klíčové prvky Východního partnerství (například úcta k univerzálním hodnotám demokracie, lidských práv a právního státu, soustavné reformní úsilí, větší zaměření na řešení vleklých konfliktů) byly v partnerských zemích naplňovány různě. Zatímco některé země se jasně zavázaly k využití plného potenciálu Východního partnerství, jiné mají za sebou pouze částečný pokrok. EU zajistí, aby nejpokročilejší partnerské země, které jsou nejvíce odhodlány k demokratickým reformám, na nichž Východní partnerství stojí, měly z tohoto partnerství i největší prospěch. Zároveň je třeba, aby nástroje Východního partnerství byly lépe uzpůsobeny situaci jednotlivých zemí a vycházely ze zkušeností z první fáze provádění, přičemž je zejména nutné nalézt způsob, jak překlenout dlouhé období vyjednávání o rozsáhlých a komplexních dohodách o přidružení.

Dohody o přidružení, z nichž většina upravuje i prohloubenou a komplexní zónu volného obchodu, poskytují každé zemi Východního partnerství příležitost zvolit si tempo, v jakém si přejí při reformách a integraci postupovat. Při trvalém odhodlání a s podporou EU mohou partnerské země využít dohody k regulatorní a institucionální konvergenci. Součástí dohod je sbližování s právními předpisy, normami a standardy EU, jež postupně vede k hospodářské integraci na vnitřním trhu.

Jednání o dohodě o přidružení bylo zahájeno s pěti partnerskými zeměmi a představuje solidní politický základ pro rozvíjení vzájemných vztahů. Jednání o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu v rámci dohody o přidružení bylo započato s Ukrajinou a po splnění příslušných podmínek bude zahájeno i s dalšími partnery. Tyto zóny – i přes svou menší velikost a z toho vyplývající omezenější rozsah obchodních výměn mezi zeměmi Východního partnerství a EU – představují pro EU vysokou prioritu, neboť se jedná o účinný nástroj k posílení politických a hospodářských vazeb mezi EU a jejími východními partnery. S cílem pomoci partnerským zemím s rozvíjením správní kapacity nutné pro hluboké reformy zahrnuje Východní partnerství i komplexní programy na budování institucí. Nejnovějšími nástroji, jež programy CIB doplňují a jež mají partnerským zemím pomáhat v řešení ekonomických, sociálních a regionálních rozdílů a při zavádění adekvátních struktur a činností reagujících na regionální výzvy, jsou pilotní programy regionálního rozvoje.

Některým zemím Východního partnerství velmi záleží na jejich evropské identitě a rozvoj užších vztahů s EU se těší velké podpoře veřejnosti. Hodnoty, na nichž je Evropská unie vystavěna – tj. svoboda, demokracie, úcta k lidským právům a základním svobodám a právní stát – tvoří rovněž jádro procesu politického přidružování a hospodářské integrace, jež nabízí Východní partnerství. Jedná se o tytéž hodnoty, které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o Evropské unii a na nichž se zakládají články 8 a 49.

Významnou součástí partnerství jsou mezilidské kontakty. EU bude nadále podporovat Ukrajinu a Moldavskou republiku v jejich úsilí při plnění akčních plánů **vízové liberalizace**. Tyto plány by se mohly stát vzorem pro jiné země Východního partnerství. V mezidobí by země Východního partnerství měly plně využívat možností, jež zjednodušení vízového režimu nabízí.

Země Východního partnerství již těží z pěti **stěžejních iniciativ**[13] v těchto oblastech: správa hranic, rozvoj malých a středních podniků, energetická spolupráce, civilní ochrana a správy záležitostí týkajících se životního prostředí. Tyto programy budou nyní upraveny, tak aby lépe

[13] Jedná se o tyto iniciativy: Integrovaná správa hranic; Malé a střední podniky; Regionální trhy s elektřinou, energetická účinnost a obnovitelné zdroje energie; Předcházení přírodním katastrofám a katastrofám způsobeným člověkem a připravenost a reakce na ně; Správa záležitostí týkajících se životního prostředí.

podporovaly cíle dvoustranného partnerství. Například činnost v rámci stěžejní iniciativy „integrovaná správa hranic“ spočívá stále více v podpoře partnerských zemí při plnění podmínek zjednodušení vízového režimu a vízové liberalizace. Je třeba objasnit přínos dvoustranných a mnohostranných aktivit v rámci Východního partnerství široké veřejnosti a zvýšit jejich viditelnost. V zájmu větší regionální solidarity by EU měla rozvíjet svou podporu subregionální spolupráce, jež se bude soustřeďovat na konkrétní otázky týkající se menšího okruhu partnerských zemí. Mnohostranný rámec je třeba využívat strategičtěji k posilování dvoustranných vztahů mezi našimi partnery, mj. v oblasti řešení konfliktů.

V souladu s cílem obnovené EPS soustředit se na vazby mezi společnostmi bude EU podporovat intenzivnější zapojení zúčastněných stran včetně parlamentů v rámci shromáždění EURONEST zřízeného Evropským parlamentem, regionálních činitelů ve spolupráci s Výborem regionů, vedoucích představitelů podniků v rámci podnikatelského fóra Východního partnerství a občanské společnosti a sociálních partnerů v návaznosti na fórum občanské společnosti Východního partnerství a jeho vnitrostátní platformy.

Spolupráce v rámci Východního partnerství bude pokračovat politickým dialogem v oblastech, jako jsou:

- vzdělávání, mládež a kultura: větší účast v programech, jako jsou Erasmus Mundus, Tempus, Mládež v akci a eTwinning, otevření budoucích nových programů EU, jako např. Celoživotní učení, zemím Východního partnerství, pokračování zvláštní akce v rámci programu Kultura v období 2009–2010 a programu Kultura v rámci Východního partnerství,

- doprava: propojení sítí infrastruktury EU a zemí Východního partnerství,

- energetika, životní prostředí, oblast klimatu: intenzivnější dialog po zahájení partnerství východní Evropy pro energetickou účinnost a životní prostředí a přistoupení Ukrajiny a Moldavské republiky ke Smlouvě o Energetickém společenství s cílem posílit spolupráci v oblasti energetické bezpečnosti;

- sdílení znalostí, výzkum a informační společnost: plné začlenění výzkumné a akademické obce v regionu do e-infrastruktury (např. do celoevropské výzkumné sítě GÉANT v případě datových sítí a do evropské gridové infrastruktury v případě distribuovaných výpočtů a gridů),

- celní problematika a otázky prosazování práva na základě strategických rámců pro celní spolupráci s Ukrajinou, Moldavskou republikou a Běloruskem a spolupráci v oblasti boje proti pašování,

- opatření pro rozvoj venkova (v souladu s programem pro zemědělství a rozvoj venkova v rámci evropského sousedství),

- politika zaměstnanosti a sociální politika,

- svoboda, bezpečnost a právo na základě akčního plánu pro Východní partnerství v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, jenž bude v rámci Stockholmského programu[14] předložen později v tomto roce, a dále partnerství v oblasti mobility,

- společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP).

Členské státy EU, třetí země a mezinárodní finanční instituce projevily zájem o rozšíření cílů Východního partnerství a o podporu projektů strategického významu. Další prostředky jsou uvolňovány z investiční facility sousedství a poskytují je bilaterální partneři a mezinárodní finanční instituce, zejména EIB, EBRD a Světová banka. Tato spolupráce by měla mít dynamický charakter a navazovat na zavedení mechanismu pro malé a střední podniky, facilitu EIB pro východní partnery a její svěřenecký fond technické pomoci v rámci Východního partnerství, do něhož by EU a členské státy měly přispívat.

V informační a koordinační skupině v rámci Východního partnerství jsou zastoupeny mezinárodní finanční instituce a třetí země, jež mají zájem o koordinaci dárcovství a v obecnější rovině i o rozvoj Východního partnerství. Jsou to mj. Kanada, Japonsko, Norsko, Rusko, Švýcarsko, Turecko a USA. Tato neformální spolupráce se bude v souladu se zájmy zemí Východního partnerství prohlubovat.

V září 2011 se ve Varšavě uskuteční **druhý summit Východního partnerství**. Evropská komise a vysoká představitelka následně předloží plán budoucího provádění Východního partnerství, jenž bude vycházet z výsledků summitu.

3.2. Budování partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím

Budeme:

- zavádět podobné komplexní programy pro budování institucí jako v případě východních partnerských zemí,

- vést s Tuniskem, Marokem a Egyptem dialog o migraci, mobilitě a bezpečnosti (jenž představuje první krok směrem k partnerství v oblasti mobility),

- posilovat evropsko-středomořskou průmyslovou spolupráci,

- zavádět pilotní programy na podporu rozvoje zemědělství a venkova,

- zaměřovat Unii pro Středomoří na konkrétní projekty s jasným přínosem pro tamní obyvatelstvo,

- podporovat subregionální spolupráci,

- se zasazovat o intenzivnější dialog o politice zaměstnanosti a o sociální politice.

EPS musí ambiciózně reagovat na historické změny, k nimž v současné době v jižním Středomoří dochází. Společné sdělení *Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu v*

---

[14] Akční plán provádění Stockholmského programu – KOM 2010/171): http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0171:FIN:CS:PDF.

jižním Středomoří[15], vydané dne 8. března, načrtlo první rysy nabídky EU na nové partnerství s partnery, kteří budují demokracii a provádějí rozsáhlé reformy. Ve sdělení jsou představeny tři základní oblasti, v jejichž rámci EU hodlá své vztahy s partnery ve Středomoří dále rozvíjet: demokratická transformace a budování institucí; silnější partnerství s občany a udržitelný hospodářský rozvoj podporující začlenění. Vzhledem k různorodosti politik a nástrojů půjde o komplexní a rozsáhlé partnerství, které však bude zřetelněji diferencováno podle konkrétních potřeb i ambicí jednotlivých partnerských zemí. EU již vztahy s řadou partnerů posiluje, a to zejména udělováním tzv. rozšířeného statusu[16].

Od partnerských zemí, které chtějí s EU založit partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu, se očekává pokrok v klíčových prvcích uvedených v oddíle 1.1. Dlouhodobou vizí pro nejpokročilejší středomořské partnerské země je úzké politické přidružení k EU hospodářská integrace na vnitřním trhu. V krátkodobém horizontu budou partnerským zemím, jež pokročí v reformách, k dispozici následující možnosti.

Na podporu demokratické transformace budou zavedeny podobné **komplexní programy pro budování institucí** jako v případě východních partnerů: budou ve značném rozsahu poskytovat odborné znalosti a finanční podporu na budování kapacit klíčových subjektů veřejné správy (celní úřady, donucovací orgány, justice) a bude přednostně zacílena na ty instituce, jichž je k pokračování procesu demokratizace zapotřebí nejvíce.

V zájmu budování **silnějších partnerství s občany** zahájí Komise mj. s Tuniskem, Marokem a Egyptem dialog o migraci, mobilitě a bezpečnosti (jenž představuje první krok směrem k partnerství v oblasti mobility). Tyto návrhy jsou podrobně rozvedeny ve sdělení Komise o migraci, mobilitě a bezpečnosti v jižním sousedství[17]. V zájmu zdokonalení podpory mladých lidí bude rovněž rozšířena spolupráce mezi školami (eTwinning), mobilita studentů a akademických pracovníků v rámci partnerství univerzit (Erasmus Mundus), strukturovaná spolupráce na modernizaci univerzit (Tempus) a mobilita mladých lidí (Mládež v akci). Podporu by mohly získat také nové iniciativy v oblasti kultury.

V rámci snah o **udržitelný hospodářský rozvoj podporující začlenění** rozšíří EU v krátkodobém horizontu ustanovení stávajících dohod o přidružení týkající se obchodu. Budou uzavřena jak probíhající jednání o zemědělství, tak jednání o službách a právu usazování. Některé jižní sousední země budou mít rovněž příležitost zahájit přípravy na budoucí jednání o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu. V souvislosti se strukturálními úpravami spojenými s otevřením trhu a v rámci podpory růstu podporujícího začlenění bude Komise financovat jednak pilotní programy pro rozvoj zemědělství a venkova, jednak – s využitím zkušeností Východního partnerství – pilotní programy regionálního rozvoje.

Komise bude podporovat průmyslovou spolupráci na evropsko-středomořské úrovni. V tomto ohledu bude pokračovat v provádění Evropsko-středomořské charty pro podniky, uzpůsobovat chartu potřebám malých a středních podniků v souladu s iniciativou EU „*Small Business Act*“, sdílet osvědčené postupy a rozvíjet činnosti a sítě v prioritních odvětvích

---

15 KOM(2011) 200.

16 Rozšířený status byl na základě řádného provádění akčního plánu EPS udělen v roce 2008 Maroku a v roce 2010 Jordánsku. Mohl by být v rámci EPS udělen i jiným zemím jižního Středomoří, které dosáhnou pokroku v reformách. Podle dané země může tento status znamenat posílení politické a bezpečnostní spolupráce, obchodní koncese a větší integraci na vnitřním trhu EU a další finanční podporu pro reformy. Je založen na novém a komplexnějším akčním plánu.

17 KOM(2011) 292/3.

(textilní průmysl, cestovní ruch, suroviny). Bude vést intenzivnější dialog o politice zaměstnanosti a sociální politice a podporovat účinný sociální dialog, mj. prostřednictvím evropsko-středomořského fóra sociálního dialogu. Usnadnit obchodní výměny a zlepšit investiční prostředí by mohla regionální spolupráce v oblasti právních předpisů. K udržitelnému hospodářskému rozvoji podporujícímu začlenění přispěje i vytvoření účinné, bezpečné a udržitelné multimodální trans-středomořské dopravní sítě. Komise již ve spolupráci s EIB a Mezinárodní námořní organizací určuje pilotní akce vedoucí k lepší spolupráci mezi námořními odvětvími ve Středomoří.

Unie pro Středomoří, jež doplňuje dvoustranné vztahy mezi EU a partnerskými zeměmi, by měla rozšířit svůj potenciál při zajišťování účinné regionální spolupráce zaměřené na výsledky. Dále dodává regionální spolupráci ve Středomoří inkluzivní charakter, jelikož začleňuje i aktéry jako Turecko a země západního Balkánu. Vysoká představitelka a Komise jsou připraveny posílit v souladu s Lisabonskou smlouvou svou roli v Unii pro Středomoří. Aby Unie pro Středomoří získala novou dynamiku, bude třeba zaujmout pragmatičtější a na projektech založený přístup. Sekretariát Unie pro Středomoří musí fungovat jako katalyzátor, který svede dohromady státy, EIB, mezinárodní finanční instituce a soukromý sektor nad konkrétními ekonomickými projekty strategického významu vytvářejícími pracovní místa, inovace a růst v celém regionu. Účast partnerských zemí na těchto projektech by se mohla řídit zásadou proměnné geometrie v závislosti na jejich potřebách a zájmech. Prostředky na spolufinancování konkrétních projektů infrastruktury z rozpočtu EU by mohly být poskytnuty prostřednictvím investiční facility sousedství. Stěžejní projekty oznámené na Pařížském summitu zůstávají i v současném hospodářském a politickém kontextu plně aktuální. Jde zejména o Středomořský solární plán, snížení znečištění v oblasti Středomoří, námořní a pozemní dálnice a Středomořská iniciativa pro rozvoj obchodu. V rámci podpory udržitelného růstu by větší prioritu mělo mít plnění stávajících regionálních dohod, jako je Barcelonská úmluva o ochraně mořského prostředí a pobřežní oblasti Středomoří.

Přínosem může být v neposlední řadě **subregionální spolupráce**, jíž se účastní menší počet sousedních zemí a jež může zajistit větší solidaritu. Možnosti posílení subregionální spolupráce v Maghrebu existují – např. prostřednictvím podpory většího fyzického propojení. EU předloží v blízké budoucnosti konkrétní návrhy, jež se budou mj. zabývat způsoby podpory možného otevření hranic v regionu.

4. ZJEDNODUŠENÝ A JEDNOTNÝ POLITICKÝ A PROGRAMOVÝ RÁMEC

4.1. Jasnější priority díky silnějšímu politickému řízení

Budeme:

- sledovat v akčních plánech EPS a v rámci pomoci EU méně priorit, zároveň však budou přesněji vymezeny příslušné referenční ukazatele.

V posledních letech došlo k upevnění dvoustranných vztahů mezi EU a jednotlivými sousedními zeměmi. Předmětem bezprostředního a intenzivního dialogu byly všechny specifické oblasti naší spolupráce, nikoliv pouze obecné politické otázky. Tyto velmi těsné vztahy a větší odhodlání si žádají mnohem silnější politický dialog a spolupráci. Lisabonská smlouva poskytuje Evropské unii prostředky k zavádění soudržných a jednotných strategií a programů tím, že spojuje ty aspekty zahraniční politiky a pomoci EU, které byly dříve zajišťovaly různé instituce.

Partnerské země jsou s členskými státy zajedno o tom, že posílení role Rad přidružení by vedlo k hlubším diskusím na politické úrovni. Avšak politický dialog se nemusí omezovat na každoroční diskusi v Radě přidružení: mělo by se počítat s častějším setkáváním *ad hoc*, budou-li to okolnosti vyžadovat. Trvalejší a důvěrnější politický dialog je klíčem k vytvoření podmínek a důvěry potřebné k řešení našich společných úkolů. Kromě toho má Komise v úmyslu posílit dialog s ministry partnerských zemí o odvětvových politikách (např. v oblasti energetiky, vzdělávání, mládeže, migrace a dopravy).

Akční plány EPS sice nadále tvoří rámec naší všeobecné spolupráce, EU však partnerským zemím navrhne, aby se zaměřovaly na omezený počet krátko- a střednědobých priorit, pro něž budou stanoveny přesnější referenční ukazatele a jasnější posloupnost činností. EU odpovídajícím způsobem upraví priority své finanční pomoci. Tento seznam priorit bude vytyčovat politické tempo, pomáhat jak EU, tak i sousedním zemím v dosahování rozhodujících výsledků ve vzájemně dohodnutém časovém rámci a umožňovat lepší propojení politických cílů a plánování pomoci. Na tomto základě lze zjednodušit programové dokumenty, jež by se soustředily na určování priorit akčních plánů, u nichž je zapotřebí konkrétní pomoci EU.

Další zjednodušení poskytování finanční pomoci bude rovněž předmětem návrhu nového nařízení o evropském nástroji sousedství v kontextu příštího víceletého finančního rámce. Cílem je převést do praxe potřebu flexibilnějšího a více zacíleného poskytování finanční pomoci.

Souběžně bude EU i nadále v souladu s akčními plány podávat každoroční zprávy o pokroku. Zprávy budou klást větší důraz na demokracii a časem bude vytvořena pevnější vazba mezi výstupy zjištěnými v těchto zprávách, pomocí a finanční podporou.

4.2. Financování

Budeme:

- s ohledem na tento nový přístup přehodnocovat a přesměrovávat předpokládané a plánované finanční prostředky v rámci evropského nástroje sousedství a partnerství a dalších relevantních nástrojů vnější politiky,
- zajišťovat další zdroje ve výši přesahující 1 mld. EUR do roku 2013 určené na řešení naléhavých potřeb v našem sousedství,
- navyšovat rozpočet z různých zdrojů,
- urychleně předkládat rozpočtovému orgánu příslušné návrhy (převody v roce 2011, návrhy na změnu v roce 2012 a změna plánu na rok 2013).

Provádění nového přístupu k politice sousedství založené na vzájemné odpovědnosti a sdíleném závazku k univerzálním hodnotám lidských práv, demokracie a právního státu si do **roku 2013** vyžádá **dodatečné zdroje až do výše 1 242 milionů EUR**. Tyto prostředky doplní částku 5 700 milionů EUR, se kterou počítá evropský nástroj sousedství a partnerství v období 2011–2013. V nových naléhavých případech lze opatření zacílená na tento region financovat v rámci tematických nástrojů a mechanismů pomoci v krizových situacích v rozpočtu EU z nových zdrojů. Finanční podpora bude poskytnuta na další posilování partnerství s občany v regionu, na podporu udržitelného růstu podporujícího začlenění, pokrytí dalších potřeb

vyplývajících z demokratické transformace partnerských zemí, další plnění rozvojových cílů tisíciletí a na nové iniciativy vzešlé z tohoto přezkumu, zejména v oblasti společenského partnerství, rozvoje venkova a regionálního rozvoje (*viz výše oddíly 3.1 a 3.2*). Tato podpora obsahuje částku ve výši až 250 milionů EUR, jež plyne ze zpětných toků z dřívějších úvěrových operací a operací rizikového kapitálu a kterou by měl získat nástroj pro evropsko-středomořské investice a partnerství (FEMIP) na financování nových operací v rámci podpory růstu a zaměstnanosti a na pokrytí dlouhodobých finančních potřeb malých a středních podniků. Za tímto účelem by Rada měla přijmout návrh Komise na změnu článku 23 nařízení o evropském nástroji sousedství a partnerství.

Tyto dodatečné zdroje budou zajištěny přerozdělením prostředků v rámci okruhu 4 víceletého finančního rámce na období 2007–2013, využitím nepřiděleného rozpětí v rámci výdajového stropu v roce 2012 a v případě potřeby i z nástroje pružnosti. Komise v dohledné době předloží návrh na změnu k návrhu rozpočtu na rok 2012.

Komise nyní zvažuje, jak nejlépe zohlednit celkovou situaci v jednotlivých zemích ohledně demokracie, právního státu, odpovědnosti a řádného finančního řízení ve svých rozhodnutích o systémech rozpočtové podpory, a nastíní svůj přístup v připravovaném sdělení o rozpočtové podpoře. Tento přístup by měl poskytovat nezbytnou flexibilitu k úpravám výše a typu podpory podle výsledků reforem v jednotlivých partnerských zemích.

4.3. Zapojení EIB a EBRD

Budeme:

- zajišťovat možnosti dalších půjček, jež by poskytovala EIB a EBRD včetně rozšíření mandátu EBRD o určité jižní partnerské země.

V rámci podpory rozsáhlých projektů infrastruktury přispívajících k propojení EU se sousedními zeměmi, povzbuzení rozvoje a řešení zásadních problémů v oblasti energetiky, životního prostředí a dopravy je důležité zajistit, aby Evropská investiční banka a další regionální rozvojové banky, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj, měly dostatečné finanční zdroje. Komise podporuje jednak posílení mandátu EIB pro poskytování úvěrů třetím zemím jak u východních, tak jižních sousedních zemí, jednak rozšíření mandátu EBRD o určité země jižního Středomoří. EIB a EBRD mohou díky maximalizaci svých komparativních výhod společně přispět k dosažení politických cílů EU. Operace EBRD v zemích jižního Středomoří by měly podporovat politické cíle EU a neměly by vést k přesunu prostředků vyčleněných na operace ve východním sousedství EU.

Přijetí revidovaného mandátu EIB pro poskytování úvěrů třetím zemím by umožnilo navýšit úvěry, jež EIB poskytuje v sousedství EU se zárukou EU. Zejména pokud Rada schválí další úvěry ve výši 1 miliardy EUR, jak navrhuje Evropský parlament, mohla by EIB středomořským zemím v období 2011–2013 poskytnout téměř 6 miliard EUR. Budou uvolněny prostředky ve výši až 90 milionů EUR nezbytné k poskytnutí rozpočtových záruk, jež se odvíjejí od navýšení úvěrů EIB pro oblast Středomoří.

4.4. Plán na rok 2013 a následující roky

Budeme:

- podporovat pružnější a jednodušší poskytování podpory v rámci nástroje, jenž po

roce 2013 naváže na stávající evropský nástroj sousedství a partnerství,

- stupňovat úsilí o koordinaci mezi EU, jejími členskými státy a dalšími klíčovými mezinárodními finančními institucemi či dvoustrannými dárci.

Ve svých závěrech o EPS z července 2010 Rada uznala, „že je zapotřebí, aby otevírání trhu, hospodářskou integraci a sbližování právních předpisů, stejně jako proces posilování dvoustranných vztahů v rámci celého sousedství, doprovázela odpovídající finanční pomoc, technická podpora a budování kapacit“, a uvedla, že „se k otázce finanční podpory vrátí v souvislosti s jednáním o příštím víceletém finančním rámci“. Komise bude k obnovené vizi EPS a střednědobým cílům přihlížet ve svých návrzích ohledně víceletého finančního rámce EU na období po roce 2013[18]. Nejdůležitější zdroj financování, nový evropský nástroj sousedství, poskytne hlavní část finanční podpory partnerským zemí především prostřednictvím dvoustranných, regionálních a přeshraničních programů spolupráce. Výše financování z tohoto nástroje se bude odvíjet od ambicí revidované EPS. Měl by v rostoucí míře vycházet z jednotlivých politik, uplatňovat diferencovaný přístup, zajišťovat větší flexibilitu, důslednější podmíněnost a pobídky pro nejpokročilejší země a přihlížet k ambicím jednotlivých partnerství (např. jednání o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu). Provádění pomoci EU by rovněž mohlo být v rostoucí míře přeneseno na partnerské země za předpokladu, že budou dodržována finanční pravidla Unie a budou chráněny finanční zájmy EU.

S cílem maximalizovat podporu třetích zemí v rámci reformní agendy schválené v kontextu EPS vystupňuje EU své úsilí o koordinaci s členskými státy EU, dalšími dvoustrannými dárci, EIB, EBRD a mezinárodními finančními institucemi, jež může mít podobu společného plánování, společných iniciativ spolupráce nebo spolufinancování programů a projektů. V zájmu zdokonalení koordinace pomoci EU zváží ESVČ a útvary Komise možnost zahájit se zainteresovanými členskými státy pilotní opatření společného plánování v zemích jižního sousedství, jež se nachází v procesu přechodu k demokracii.

ZÁVĚRY

Naše sousedství nabízí rozsáhlé příležitosti k vzájemně prospěšné integraci a spolupráci, například početné a vzdělané obyvatelstvo, velké trhy s rozvojovým potenciálem a vzájemně výhodná řešení v oblasti energetické bezpečnosti. Pouze prostřednictvím spolupráce s našimi partnery se můžeme jednak postavit výzvám a hrozbám, jež nerespektují hranice a mezi něž patří např. terorismus, nelegální migrace a znečištění našich společných moří a řek, jednak řešit zdroje nestability a konfliktů v regionu.

Některé sousední země na východě a na jihu se v posledním desetiletí vydaly ambiciózní cestou transformace a potřebují podporu ke konsolidaci tohoto procesu. Jiné země zahájily tento proces teprve nedávno a rovněž ony naléhavě potřebují naši pomoc a možnost využít zkušeností ostatních partnerských zemí. Je ve vlastním zájmu EU podporovat tento proces transformace a pracovat společně se sousedními zeměmi na zakotvení základních hodnot a zásad lidských práv, demokracie a právního státu, dále tržního hospodářství a udržitelného rozvoje podporujícího začlenění v jejich politických a hospodářských strukturách.

[18] Návrhy Komise budou předloženy později v tomto roce.

Nový přístup k EPS popsaný v tomto sdělení představuje krok tímto směrem. Komise a vysoká představitelka vyzývají Radu a Evropský parlament, aby podpořily jak celkovou strategii, tak konkrétní návrhy, jež Komise předloží. Nyní hodláme pokračovat v konzultacích s našimi sousedy o nejlepším způsobu, jak promítnout tento nový přístup do jednotlivých partnerství.

Úkolů je mnoho a nelze očekávat, že budou ihned beze zbytku splněny. To, o co společně usilujeme, je demokratický, prosperující a stabilní region, ve kterém může více než 800 milionů lidí žít, pracovat a formovat budoucnost svých zemí v přesvědčení, že jejich svoboda, důstojnost a práva budou respektovány.

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

1.1 Název návrhu/podnětu

Společné sdělení Komise a vysoké představitelky pro zahraniční a bezpečnostní politiku: „Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami“

1.2. Příslušné oblasti politik podle členění ABM/ABB[19]

Vnější vztahy

1.3. Povaha návrhu/podnětu

☐ Návrh/podnět se týká **nové akce**

☐ Návrh/podnět se týká **nové akce následující po pilotním projektu / přípravné akci**[20]

X Návrh/podnět se týká **prodloužení stávající akce**

☐ Návrh/podnět se týká **akce přesměrované na jinou akci**

1.4. Cíle

1.4.1. Víceleté strategické cíle Komise sledované návrhem/podnětem

Evropa ve světě: posilování naší přítomnosti na světové scéně

1.4.2. Specifické cíle a příslušné aktivity ABM/ABB

Příslušné aktivity ABM/ABB

Kapitola 19 08 – Evropská politika sousedství a vztahy s Ruskem

Specifické cíle týkající se aktivity ABM

1. Zlepšování podmínek těsné spolupráce mezi EU a jejími sousedy a podmínek regionální a vícestranné integrace,

2. podpora hospodářských a odvětvových reforem v zemích sousedů EU a pomoc další integraci sousedních zemí ve vztahu k EU a mezi nimi navzájem,

---

[19] ABM: řízení podle činností (*Activity-Based Management*) – ABB: sestavování rozpočtu podle činností (*Activity-Based Budgeting*).

[20] Uvedené v čl. 49 odst. 6 písm. a) nebo b) finančního nařízení.

3. podpora demokracie, lidských práv a právního státu a příspěvek k řešení konfliktů v sousedství EU.

1.4.3. Očekávané výsledky a dopady

Upřesněte účinky, které by návrh/podnět měl mít na příjemce / cílové skupiny.

Během loňského strategického přezkumu evropské politiky sousedství (EPS) byly identifikovány oblasti, v nichž se nabízí tuto politiku výrazně posílit. Revoluce a nepokoje v jižním Středomoří a velké aspirace na politickou a hospodářskou změnu, jež národy těchto zemí vyjádřily, ještě posilují oproti minulosti význam, jehož se podpoře regionu ze strany EU dostává. Tento proces poukazuje i na oblasti, v nichž by EU a její partnerské země mohly a měly vyvíjet větší úsilí. EU zůstává odhodlána i trvale podporovat demokratizaci a reformy v celém svém sousedství na jih a východ od svých hranic.

Sdělení „Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami“ prezentuje návrhy, jež ze strategického přezkumu EPS vzešly, a v tomto kontextu nastiňuje přístup k východní Evropě a jižnímu Kavkazu, který se vyznačuje důsledným naplňováním Východního partnerství, jakož i přístup k jižnímu Středomoří v kontextu nového partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu. Zejména touto nabídkou partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu se EU snaží podporovat demokratickou transformaci, jež započala v Egyptě a Tunisku a jež se může rozšířit i do dalších zemí jižního Středomoří.

Nové činnosti, jež z přezkumu vyplynuly, lze rozčlenit do tří hlavních složek:

Složka 1 – Demokratická transformace a budování institucí (*relevantní pro specifický cíl 3 ABM – viz výše*)

Podpora demokratické transformace a budování institucí prostřednictvím ***komplexního programu pro budování institucí v zájmu demokratické transformace*** *a další relevantní opatření ve prospěch těchto institucí se zásadním významem pro demokratickou společnost, která pomáhají při demokratické reformě bezpečnostních složek.*

Očekávané výsledky:

větší úcta k lidským právům a základním svobodám,

demokratičtější správa věcí veřejných,

nezávislejší a efektivnější justice,

méně korupce,

lepší demokratický dohled nad bezpečnostními složkami,

větší mobilita spojená s lepší správou hranic a řízením migrace,

větší soulad právních předpisů a *acquis* EU.

Složka 2 – Budování silnějšího partnerství s občany *(relevantní pro specifický cíl 1 ABM – viz výše)*

Posílení partnerství s občany díky rozšíření kontaktů mezi studenty, vědci a mladými lidmi.

Větší mobilita studentů a akademických pracovníků v rámci partnerství mezi univerzitami (Erasmus Mundus) a strukturovaná spolupráce na modernizaci univerzit (Tempus),

spolupráce mezi školami, kterou iniciuje program Evropské unie eTwinning,

posílení kontaktů mezi mladými lidmi,

lepší informovanost občanů zemí, na něž se EPS zaměřuje (včetně občanů, kteří žijí v separatistických oblastech), o úspěších a příležitostech této politiky i o úkolech, jež před ní stojí.

Složka 3 – Hospodářský rozvoj a udržitelný růst podporující začlenění *(relevantní pro specifický cíl 2 ABM – viz výše)*

*Kroky ve prospěch udržitelného růstu, který podporuje začlenění; cestou k němu by byla pomoc malým a středním podnikům a vyrovnávání hospodářských a sociálních rozdílů v dané partnerské zemi za pomoci „**pilotních programů**“ koncipovaných v souladu s politikou soudržnosti a rozvoje venkova v EU.*

Omezování vnitřních hospodářských rozdílů,

vyšší zaměstnanost,

rozvoj malých a středních podniků,

kvalitnější odborné vzdělávání a příprava,

solidnější existenční základ zemědělských komunit,

lépe zabezpečené dodávky potravin,

posílená integrace na vnitřním trhu EU díky zapojení daných zemí do programů EU.

1.4.4. Ukazatele výsledků a dopadů

Upřesněte ukazatele, podle kterých je možno uskutečňování návrhu/podnětu sledovat.

Soulad s lidskými právy a demokratickými normami potvrzený zprávami nevládních organizací, OSN a regionálních orgánů,

náležitě sledované, demokratické a věrohodné volby,

míra korupce,

počet škol zapojených do programu eTwinning,

počet univerzitních studentů a vědců zapojených do programu Erasmus Mundus,

počet strukturovaných projektů univerzitní spolupráce,

majetková situace zemědělských komunit,

počet úspěšných žádostí partnerů v rámci ESP o zapojení do programů EU,

udržitelnější zajišťování dostupných potravin v zemích, na něž se ESP zaměřuje,

snížení hospodářských a sociálních nerovností,

snížení nezaměstnanosti.

1.5. Odůvodnění návrhu/podnětu

1.5.1. Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu

Politická vize a střednědobé cíle

Dlouhodobou **vizí**, o niž se ESP opírá, je takové sousedství, v němž každá z partnerských zemí rozvíjí své vazby s EU v míře, v jaké jí to umožňují její vlastní aspirace, potřeby a kapacity. Z politického hlediska je tato vize spojena s nabídkou těsnější kooperace s EU, jejíž náplní by bylo více společných iniciativ v mezinárodních grémiích věnovaných globálním otázkám společného zájmu. Z ekonomického pohledu je EU otevřena i těsnější hospodářské integraci, jež povede k postupné hospodářské integraci na vnitřním trhu EU. U svých sousedů podporuje EU i urychlení udržitelného růstu podporujícího začlenění, který by jim měl pomoci zvýšit vlastní konkurenceschopnost, vytvářet kvalitní pracovní místa a dosáhnout rozvojových cílů tisíciletí. EU by měla k tomuto účelu mobilizovat veškeré své politiky v souladu s potřebami a zájmy obou stran a s reformním a demokratizačním úsilím jednotlivých zemí.

Cíl spočívá v posíleném vzájemném závazku dosáhnout v Evropě i sousedních zemích dobrého politického a ekonomického standardu občanů, který nejlépe zaručí společnou stabilitu a prosperitu. Naplnění této vize se neobejde bez zdolání překážek. V případě partnerských zemí jsou potřebné reformy spojeny s nemalými náklady a úsilím, jež je nutno k dosažení úspěchu vynaložit. Na straně EU je důležité neohrožovat hladké fungování vnitřního trhu a vytvořit bezpečné podmínky pro mobilitu.

V horizontu příštích čtyř až pěti let mohou ty partnerské země, jež přijmou rozhodné kroky k politickým a hospodářským reformám, očekávat sjednání **dohod o přidružení v rámci Východního partnerství** (v případě východních sousedních zemí) či zapojení do **partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu** (v případě jižních sousedů). Tento vývoj půjde ruku v ruce s intenzivnější mobilitou a mezilidskými kontakty (např. za pomoci případně ustavených partnerství v oblasti mobility), s hospodářskou integrací díky průmyslové spolupráci, s rozvojem malých a středních podniků a s přímými zahraničními investicemi. Doprovázet jej bude i posilování obchodních vazeb na EU (např. díky prohloubeným a komplexním zónám volného obchodu a uzavírání dalších dohod, např. v oblasti zemědělství a služeb, či díky sjednávání dohod o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků v prioritních odvětvích). V neposlední řadě se bude tento vývoj vyznačovat hlubší integrací

jednotlivých odvětví (např. za pomoci integrace do celoevropského trhu s energií a zapojení daných zemí do programů EU a jejich účastí na činnosti unijních agentur; tato účast se bude řídit možnostmi, které jednotlivé programy nabídnou, a obecnými doporučeními k zapojení do této činnosti).

Nabídkou partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu[21] se EU snaží podporovat demokratickou transformaci, která započala v Egyptě a Tunisku a která se může rozšířit do dalších zemí jižního Středomoří. K tomu, aby tyto země v demokratické transformaci odhodlaně pokračovaly, potřebují podpořit při reformě svých institucí a obnově hospodářského růstu. Jejich obyvatelstvo dále musí vidět, že je EU v tomto obtížném transformačním období plném výzev připravena pomoci.

Další finanční prostředky

Realizace nového přístupu politiky sousedství, který je založen na vzájemné odpovědnosti a společném závazku naplňovat univerzální hodnoty lidských práv, demokracie a právního státu, si **do roku 2013** vyžádá **prostředky navíc ve výši až 1 242 milionů EUR**. Tyto prostředky budou financovány následovně:

a) právní rámec evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI) splňuje předpoklady k tomu, aby byl použit k financování nových opatření spolupráce, která přezkum navrhl. Komise proto navrhuje doplnit finanční krytí tohoto nástroje (750,5 milionu EUR) z různých zdrojů, konkrétně: 355 milionů EUR je navrženo přesunout z finančního krytí jiných nástrojů a v případě přídělu na rok 2012 jednak z rozpětí v rámci okruhu 4 dle návrhu rozpočtu na rok 2012 (241,5 milionu EUR), jednak z nástroje pružnosti (154 milionů EUR). Navrhované navýšení lze provést bez formální revize nařízení o ENPI podle bodu 37 interinstitucionální dohody, jež upravuje finanční rámec na období 2007–2013. Představuje totiž reakci na „*nové, objektivní a dlouhodobé okolnosti, pro které existují výslovné a přesné důvody, přičemž se berou v úvahu výsledky provádění programu*“. Nakolik bylo stávající rozpětí podle návrhu rozpočtu na rok 2012 vytvořeno snížením přídělů na určité rozpočtové linie oproti předchozímu finančnímu plánu, lze navrhovaný krok pokládat rovněž za „přesun prostředků“. Další podrobnosti bude uvádět návrh na změnu.

b) použití finančních prostředků vyčleněných na jiné nástroje, např. na evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (v období 2011–2012 se jedná o 13,4 milionu) či na tematický program pro nestátní subjekty v rámci finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci (v roce 2011 se jedná o 3,8 milionu EUR);

c) použití nástroje stability (40 milionů EUR)[22];

d) vyčlenění částky ve výši 90 milionů EUR jakožto záruky potřebné k tomu, aby EIB poskytla zemím jižního Středomoří úvěry ve výši další jedné miliardy[23];

---

21 KOM(2011) 200, 8.3.2011.

22 Přesná částka, kterou bude třeba z nástroje stability uvolnit, bude záviset na vytipovaných vhodných projektech. Bude-li jejich objem nižší než 40 milionů, bude zůstatek převeden na nástroj ENPI.

23 Budou-li Rada a Parlament souhlasit i s tím, aby se v rámci střednědobého přezkumu mandátu EIB pro poskytování úvěrů třetím zemím navýšil strop finančních prostředků na Východní partnerství, bude dána do rezervy částka potřebná na dotaci Záručního fondu pro vnější vztahy. Je třeba poznamenat, že v souladu

e) použití 100 milionů EUR z nástroje makrofinanční pomoci[24].

f) pověření EIB, aby zpětné toky z dřívějších operací použila na kapitálové investice do malých a středních podniků (244 milionů EUR).

Poslední uvedený krok vyžaduje, aby Rada přijala změnu článku 23 nařízení o nástroji ENPI.

Současně s těmito kroky jsou stávající národní orientační programy nově zaměřovány na hlavní cíle nového partnerství. Na podporu nového nástroje pro podporu občanské společnosti v rámci EPS a na další opatření v zájmu posíleného partnerství s občany daných zemí je v rámci finančního krytí nástroje ENPI v současnosti přerozděleno 150 milionů EUR.

Diferenciace

Z činností zaměřených na posílení „společenského partnerství" (složka 2) budou mít užitek všechny partnerské země, avšak přidělování finančních prostředků z ostatních dvou složek partnerským zemím se bude řídit přístupem založeným na vzájemné odpovědnosti, který bude nabízet „více za více".

EU svou podporu zintenzivní v závislosti na pokroku při budování a upevňování demokracie a úcty k zásadě právního státu. Čím rychleji a intenzivněji bude daná země při vnitřních reformách postupovat, tím větší podporu od EU získá. Tato posílená podpora bude mít několik forem, včetně vyčleňování více prostředků na sociální a hospodářský rozvoj, širší záběr programů na budování institucí, lepší přístup na trh, rozsáhlejší financování investic ze strany EIB, jakož i další zjednodušování podmínek pro mobilitu. Tyto závazky k preferenčnímu přístupu budou utvářeny individuálně dle potřeb dané země a regionálního kontextu. Budou signálem toho, že si smysluplné reformy žádají velké investice v počátku. V případě zemí, jež reformy provádět nebudou, EU finanční podporu přehodnotí či dokonce omezí.

1.5.2. Přidaná hodnota ze zapojení EU

Návrh by měl být vnímán v celkovém kontextu nové evropské politiky sousedství, jež v souladu s článkem 8 Lisabonské smlouvy nabízí partnerským zemím těsnější politickou spolupráci a hlubší hospodářskou integraci. Opírá se o sdílení zkušenosti s evropskou integrací a o postupné zapojování našich sousedů do politik EU. Vzhledem k tomu, že významným rysem nabídky EU je integrace do jejího vnitřního trhu, splňuje EU předpoklady k poskytování této pomoci lépe nežli jednotlivé členské státy.

1.5.3. Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti

Pomoc doposud poskytnutá sousedním zemím byla podrobena hodnocení v případě pěti zemí a dvou regionů (MEDA II a TACIS). Toto hodnocení se zaměřovalo na hospodářský rozvoj

---

s nařízením o Záručním fondu pro vnější vztahy (nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009) budou potřebné dotace převáděny v průběhu několika let počínaje rokem 2013.

24 Přesná výše částky, kterou bude třeba z nástroje uvolnit, bude záviset na potřebách zemí způsobilých pro získání makrofinanční pomoci, jež budou za pomoci MMF zjištěny v kontextu programů hospodářské stabilizace a reforem. Bude-li objem programů makrofinanční pomoci nižší než 100 milionů, bude zůstatek převeden na nástroj ENPI.

(včetně obchodu), sociální sektor (včetně zdravotnictví a školství), soukromý sektor, zemědělství (včetně zabezpečení potravin) a energetiku (včetně jaderné energie).

Jak hodnocení ukázala, mělo sloučení dvoustranné a regionální spolupráce se zeměmi, jejichž podporu původně upravovala dvě různá nařízení (TACIS a MEDA), do jedné skupiny (ENPI) vzájemně příznivý dopad, zejména pokud jde o konkrétní mechanismy podpory reforem. Vzhledem ke kladným zkušenostem s programem MEDA[25] se rozpočtová podpora reformního procesu od zavedení nástroje ENPI výrazně zvýšila. Přinesla hmatatelné výsledky, podpořila reformy a pomohla posílit politický dialog s partnerskými zeměmi[26]. Tento přístup by však měl být doladěn tak, aby se pozornost více soustředila na základní hodnoty a demokratickou správu věcí veřejných. Úsilí bychom měli věnovat i tomu, aby byla do koncepce, sledování a zviditelňování jednotlivých činností zapojována občanská společnost.

Na druhé straně lze nyní díky zavedení nového souboru nástrojů, který vznikl na základě zkušeností s rozšířením (TAIEX, twinning a nedávno i komplexní programy pro budování institucí v rámci Východního partnerství), za pomoci nástroje ENPI účinněji realizovat projekty budování institucí a prosazovat sbližování legislativy s *acquis* EU. Složka přeshraniční spolupráce obohatila nástroj ENPI o kvalitní mechanismus k řízení přeshraniční regionální spolupráce.

1.5.4. Provázanost a možná synergie s dalšími relevantními nástroji

ENPI je hlavním nástrojem, jehož prostřednictvím se odvíjí finanční spolupráce EU s jejími sousedy. Země, na něž se zaměřuje EPS, se však těší i výhodám, které nabízejí jiné finanční nástroje s konkrétní politickou tematikou (globální problémy, lidská práva, jaderná bezpečnost) či nástroje určené k řešení krizových situací (makrofinanční pomoc, nástroj stability, nástroje humanitární pomoci).

Z některých z nich byly nedávno uvolněny finanční prostředky na uspokojení potřeb, jež v jižních sousedních zemích vyvstaly, a budou k podpoře procesu změn v našem sousedství využívány i nadále.

V případě **Tuniska** byl schválen balíček opatření v hodnotě 2 milionů EUR, jež budou financována z nástroje stability na podporu 1) politických reforem a volebního procesu a 2) nezávislé občanské společnosti a médií. Další podpora občanské společnosti v hodnotě 2 milionů EUR má podle záměru směřovat z evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (EIDHR) např. na pozorovatelské volební mise tvořené občanskou společností, na odborné vzdělávání členů politických stran, na podporu svobody slova, na propagaci demokratických hodnot a na monitorování situace v oblasti lidských práv. Z programu pro nestátní subjekty a místní orgány v rámci nástroje pro rozvojovou spolupráci bylo na Tunisko vyčleněno 1,2 milionu EUR. Volební pozorovatelská mise EU pak bude financována z evropského nástroje pro demokracii a lidská práva (do výše 4 milionů EUR).

Pokud jde o **Egypt**, bude z nástroje EIDHR vyčleněno 2,9 milionu EUR na podporu boje proti mučení, zlepšení podmínek osob ve vyšetřovací vazbě a na podporu svobody sdělovacích

---

25 Viz hlavní závěry „*Evaluation of the MEDA II Regulation and its implementation*“ („Hodnocení nařízení o programu MEDA II a jeho provádění“) (červen 2009).

26 Příklady jsou uvedeny v závěrech hodnocení rozpočtové podpory v Tunisku (listopad 2010).

prostředků a svobody vyznání. 2,6 milionu EUR bude vyčleněno z tematického programu pro nestátní subjekty a místní orgány (nástroj pro rozvojovou spolupráci) na posílení vlivu mladých lidí, na podporu práv žen, jakož i práv sociálních a hospodářských.

K řešení následků vnitřního konfliktu v **Libyi** a na pomoc uprchlíkům a vysídleným osobám byly uvolněny prostředky z nástroje humanitární pomoci (70 milionů EUR). Z rezervy na pomoc při mimořádných událostech pak bylo vyčleněno 5 milionů EUR, jež byly prostřednictvím mechanismu civilní ochrany směřovány na repatriaci státních příslušníků třetích zemí.

1.6. Doba trvání akce a finanční dopad

x **Časově omezený** návrh/podnět

– x Návrh/podnět s platností od roku 2011 do roku 2013

– x Finanční dopad od roku 2011 do roku 2013

☐ **Časově neomezený** návrh/podnět

– Provádění s obdobím rozběhu od RRRR do RRRR,

– poté plné fungování.

1.7. Předpokládaný způsob řízení[27]

x **Přímé centralizované řízení** Komisí

x **Nepřímé centralizované řízení** ze strany následujících subjektů pověřených úkoly plnění rozpočtu:

– x výkonných agentur

– ☐ subjektů zřízených Společenstvími[28]

– ☐ vnitrostátních veřejnoprávních subjektů / subjektů pověřených výkonem veřejné služby

– ☐ osob pověřených prováděním zvláštních opatření podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii a označených v příslušném základním právním aktu ve smyslu článku 49 finančního nařízení

☐ **Sdílené řízení** s členskými státy

x **Decentralizované řízení** s třetími zeměmi

x **Společné řízení** s mezinárodními organizacemi ***(upřesněte)***

Poznámky

Ke sledování cílů bude použito několik opatření současně, jež budou prováděna za použití vícero způsobů řízení. Jmenovitě: Opatření k budování institucí budou prováděna především v režimu přímého řízení ze strany Komise. Výměny studentů a mládeže, jakož i spolupráce mezi univerzitami a školami budou probíhat zejména pod dohledem Výkonné agentury pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast.

[27] Vysvětlení způsobů řízení spolu s odkazem na finanční nařízení jsou k dispozici na stránkách BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

[28] Uvedené v článku 185 finančního nařízení.

Pilotní program koncipovaný v souladu s politikou soudržnosti a zemědělskou politikou bude prováděn buď v režimu přímého centralizovaného řízení, nebo v režimu řízení decentralizovaného.

V případě specifických opatření (např. podpory souladu s úmluvami Rady Evropy) lze zvolit sdílené řízení s mezinárodními organizacemi. Delegovaná spolupráce pak může být možností, jež slouží účinnosti pomoci a dělbě práce s členskými státy.

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv

Upřesněte četnost a podmínky.

Pokrok své vnější spolupráce bude Komise sledovat na všech úrovních:

na úrovni *vstupů* (zejména finančních toků: závazků, smluv a plateb),

na úrovni *činností/výstupů* (provádění projektů a programů, interní monitorování prováděné prostřednictvím delegací Komise na místě) a

na úrovni *pokroku/výsledků* (vnější monitoring zaměřený na výsledky – ROM[29]) a na úrovni *dopadů*.

Dlouhodobá vnější pomoc partnerským zemím a regionům je plánována v rámci přípravy strategických studií (v horizontu do 7 let) a orientačních programů (3–4 roky). Tyto plánovací podklady lze kdykoli zrevidovat a lze upravovat jejich priority. Orientační programy stanoví pro každou oblast spolupráce konkrétní cíle a očekávané výsledky.

2.2. Systém řízení a kontroly

2.2.1. Zjištěná rizika

1) Nestabilita politických a správních struktur v partnerských zemích může vyvolat problémy při koncipování problémů a prodlevy při vyplácení finančních prostředků a může snižovat účinnost pomoci.

2) V důsledku nedostatku potřebných správních prostředků mohou chybět lidské zdroje potřebné k řízení pomoci.

3) Nedostatečné uplatňování kvalitativních standardů může negativně ovlivnit koncepci programů a projektů.

4) Nedostatečná informovanost může bránit v řešení problémů spojených s řízením pomoci.

[29] Monitorovací systém zaměřený na výsledky (ROM) umožňuje rychle vyhodnotit výkonnost daného projektu či programu a jeho širší důsledky a zprostředkovává Komisi nezávislý názor na jednotlivé projekty. Díky jednomu konzistentnímu přístupu tak má Komise k dispozici srovnatelné údaje ke všem regionům, v nichž vnější pomoc poskytuje.

2.2.2. *Předpokládané metody kontroly*

Zvýšení připravenosti: Budou zjištěny země, jež jsou nejvíce vystaveny riziku, budou zpracovány plány řízení rizik pro jednotlivé země a vývoj v těchto zemích bude sledován prostřednictvím několika kanálů.

Dostatečné správní prostředky: Budou podrobně naplánovány správní prostředky vyčleněné z okruhů 4 a 5 víceletého finančního rámce na období 2007–2013. Dislokace lidských zdrojů mezi útvary v ústředí a delegacemi bude v rámci možností upravována na základě prognóz potřeb a hodnocení pracovní zátěže podle kvantifikovatelných kritérií (např. počet smluv, jež je nutno připravit).

Před posouzením v meziútvarové skupině pro podporu kvality a po něm budou zavedeny a naplňovány uložené standardy a požadavky. Delegace a příslušné útvary GŘ DEVCO včas zajistí potřebné know-how prostřednictvím vzdálené podpory a podpory na místě.

Zlepšení systému – kvalita dat a podávání zpráv: O probíhajících jednáních budou podávány včasné informace. Všechny problematické otázky řízení pomoci musí být přesně identifikovány a musí být o nich vyrozuměni ti, kdo jsou do jednání zapojeni.

2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí

Upřesněte stávající či předpokládaná preventivní a ochranná opatření.

Ochrana finančních zájmů Evropské unie a boj proti podvodům a nesrovnalostem jsou pevně zakotveny v nařízení o nástroji ENPI. Za administrativní monitorování smluv a plateb budou odpovídat příslušné delegace EU v přijímacích zemích. Delegace budou rovněž dohlížet na všechny činnosti financované na základě tohoto nařízení, a to ve všech fázích projektového cyklu[30]. Zvláštní pozornost bude věnována povaze výdajů (způsobilost výdajů), dodržení rozpočtu (skutečné výdaje) a ověřování podpůrných informací a příslušné dokumentace (doložení výdajů).

[30] Delegace zmocní Komisi (OLAF), aby prováděla kontroly a inspekce na místě v souladu s nařízením (ES, Euratom) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

3.1. Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové linie

- Stávající rozpočtové linie výdajů

V pořadí okruhů víceletého finančního rámce a rozpočtových linií.

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová linie	Druh výdaje	Příspěvek			
	Číslo [Název… … …...…]	RP/NRP (31)	zemí ESVO[32]	kandidátských zemí[33]	třetích zemí	ve smyslu čl. 18 odst. 1 písm. aa) finančního nařízení
19 01 04 02	Evropský nástroj sousedství a partnerství (ENPI) – výdaje na správu a řízení	NRP	NE	NE	NE	NE
19 08 01	Finanční spolupráce v oblasti evropského sousedství a partnerství	RP	NE	NE	NE	NE

31 RP = rozlišené prostředky, NRP = nerozlišené prostředky.
32 ESVO: Evropské sdružení volného obchodu.
33 Kandidátské země a případně potenciální kandidátské země západního Balkánu.

3.2. Odhadovaný dopad na výdaje v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

Odhadovaný dopad na výdaje						
Okruh víceletého finančního rámce	**Okruh 4 – Vnější vztahy**					
			2011	2012	213	Celkem
Operační prostředky						
19 08 01 – Finanční spolupráce v oblasti evropského sousedství a partnerství	Závazky	(1)	85,000	383,750	261,750	730,500
	Platby	(2)	0,000	115,125	104,700	219,825
Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy *(15)*						
19 01 04 02 – ENPI – Správní prostředky		(3)	0,000	11,750	8,250	20,000
CELKEM prostředky pro GŘ DEVCO	Závazky	1+3	85,000	395,500	270,000	750,500
	Platby	2+3	0,000	126,875	112,950	239,825
Operační prostředky CELKEM	Závazky	(4)	85,000	383,750	261,750	730,500
	Platby	(5)	0,000	115,125	104,700	219,825
Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy			0,000	11,750	8,250	20,000
Prostředky celkem	Závazky		85,000	395,500	270,000	750,500
	Platby		0,000	126,875	112,950	239,825

(15). Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé linie „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

3.2.1. Odhadovaný dopad na operační prostředky

– ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití operačních prostředků

– X Návrh/podnět vyžaduje využití operačních prostředků, jak je vysvětleno dále:

Prostředky na závazky v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

Uveďte cíle a výstupy			**Rok 2011**		**Rok 2012**		**Rok 2103**		**CELKEM**	
	VÝSTUPY									
⇩	Druh výstupu	Průměrné náklady výstupu	Počet výstupů	Náklady	Počet výstupů	Náklady	Počet výstupů	Náklady	Celkový počet výstupů	Náklady celkem
SLOŽKA 1 – DEMOKRATICKÁ TRANSFORMACE A BUDOVÁNÍ INSTITUCÍ										
Komplexní programy pro budování institucí *	Program	40	3	20	3	63	3	42	3	125
Partnerství v oblasti mobility *	Program	8	3	5	3	10	3	10	3	25
Mezisoučet za složku 1				25		73		52		150
SLOŽKA 2 – PARTNERSTVÍ S OBČANY										
Erasmus Mundus – Mobilita studentů	Student/rok	0,035	857	30	1286	45	1000	35	3143	110
TEMPUS – Univerzitní spolupráce	Projekty	0,9	6	5	14	12.5	14	12.5	33	30
Mládež – Projekty	Projekty	0,02	500	10	875	17,5	875	17,5	2250	45
Další výstupy		není k dispozici		5		11,25		9,75		26
Mezisoučet za složku 2				50		86,25		74,75		211
SLOŽKA 3 – HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ A UDRŽITELNÝ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ										
Pilotní programy na podporu soudržnosti	Program	40	3	0	3	85	3	40	3	125
Pilotní programy v oblasti zemědělství a rozvoje	Program	30	6	10	6	110	6	65	6	185

venkova										
Účast v programech EU **	není k dispozici	není k dispozici	5,95		5,95		5,95		5,95	
Mezisoučet za složku 3				10		224,5		135		369,5
NÁKLADY CELKEM				85		383,75		261,75		730,5

* Prováděny v podobě tříletého programu budování institucí. Uváděny jsou průměrné náklady za tři roky.
** Finanční prostředky uložené do rezervy, z níž budou hrazeny příspěvky na účast partnerských zemí v programech EU. Výše konkrétního příspěvku závisí na daném programu a zemi a nelze ji odhadnout. Většina souvisejících lidských zdrojů bude zapotřebí přesně v uvedené fázi na delegacích v příslušných přijímajících zemích.

Poznámka: Je třeba zdůraznit, že rozpis činností a prostředků na ně přidělených v rámci jednotlivých složek mohou být v této fázi pouze orientační a že výše uvedené výstupy vycházejí z původních odhadů a jsou uváděny pro ilustraci.

3.2.2. Odhadovaný dopad na prostředky správní povahy

3.2.2.1. Shrnutí

– X Návrh/podnět nevyžaduje využití správních prostředků

– ☐ Návrh/podnět vyžaduje využití správních prostředků, jak je vysvětleno dále:

v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

	Rok **N**[34]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	... zadat počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			**CELKEM**
OKRUH 5 víceletého finančního rámce								
Lidské zdroje								
Ostatní správní výdaje								
Mezisoučet za OKRUH 5 víceletého finančního rámce								
Mimo OKRUH 5[35] **víceletého finančního rámce**								
Lidské zdroje								
Ostatní výdaje správní povahy								
Mezisoučet mimo OKRUH 5 víceletého finančního rámce								
CELKEM								

34 Rokem N se rozumí rok, kdy se návrh/podnět začíná provádět.

35 Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé linie „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

3.2.2.2. Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů

– ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití lidských zdrojů

– X Návrh/podnět vyžaduje využití lidských zdrojů, jak je vysvětleno dále:

Odhad vyjádřete v celých číslech (nebo zaokrouhlete nejvýše na 1 desetinné místo)

		Rok **2011**	Rok **2012**	Rok **2013**
• Pracovní místa podle plánu pracovních míst (místa úředníků a dočasných zaměstnanců)				
xx 01 01 01 (v ústředí a zastoupeních Komise)				
XX 01 01 02 (při delegacích)				
XX 01 05 01 (v nepřímém výzkumu)				
10 01 05 01 (v přímém výzkumu)				
• Externí zaměstnanci (v přepočtu na plné pracovní úvazky: FTE)[36]				
XX 01 02 01 (SZ, ZA, VNO z celkového rámce)				
XX 01 02 02 (SZ, ZA, MOD, MZ a VNO při delegacích)				
19 01 04 **02** [37]	v ústředí[38]	0		
	- při delegacích		131	92
XX 01 05 02 (SZ, ZA, VNO v nepřímém výzkumu)				
10 01 05 02 (SZ, ZA, VNO v přímém výzkumu)				
Jiné rozpočtové linie (upřesněte)				
CELKEM			**131**	**92**

Potřeby v oblasti lidských zdrojů budou pokryty ze zdrojů GŘ, které jsou na řízení akce již přiděleny a/nebo byly vnitřně přeobsazeny v rámci GŘ a které budou případně doplněny z dodatečného přídělu, který lze řídícímu GŘ poskytnout v rámci ročního postupu přidělování zdrojů a s ohledem na rozpočtová omezení.

Popis úkolů:

K řízení dalších zdrojů a provádění nových iniciativ, které vzešly z přezkumu EPS, je zapotřebí dalších pracovníků. Povaha těchto nových činností vzešlých z přezkumu ESP, např. partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu (budování institucí, mezilidské výměny v rámci relativně malého projektu, podpora občanské společnosti atd.), si žádá nezanedbatelné personální vybavení, tak aby bylo možno programy řídit a vykonávat supervizi. Většiny lidských zdrojů, které si tyto činnosti vyžádají, bude zapotřebí v delegacích v příslušných

36 SZ = smluvní zaměstnanec; ZA = zaměstnanec agentury; MOD = mladý odborník při delegaci; MZ = místní zaměstnanec; VNO = vyslaný národní odborník.

37 Dílčí strop na externí pracovníky z operačních prostředků (bývalé linie „BA“).

38 V podstatě na strukturální fondy, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský rybářský fond (ERF).

přijímajících zemích a ve Výkonné agentuře pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (jež bude řídit programy v oblasti vzdělávání, mládeže a kultury).

Nakolik byly nové operační prostředky získány přerozdělením finančního krytí jiných nástrojů, budou odpovídajícím způsobem změněny i příděly na podpůrné správní výdaje. V roce 2012 budou z jiných nástrojů přesunuty správní prostředky ve výši 6,78 milionu EUR, v roce 2013 pak ve výši 8,25 milionu EUR. Tyto částky odpovídají v roce 2012 přesunu zhruba 76 plných pracovních úvazků z těchto jiných nástrojů a v roce 2013 přesunu 92 plných pracovních úvazků.

Jednotkové náklady na externí pracovníky v delegacích byly vypočteny ve výši 88 937 EUR. Tato částka odpovídá průměru odhadovaných nákladů na smluvního zaměstnance (134 120 EUR) a odhadovaných nákladů na místního zaměstnance (43 754 EUR) dle údajů v rozpočtové linii 19 01 04 02 v návrhu rozpočtu na rok 2012.

Úředníci a dočasní zaměstnanci	
Externí zaměstnanci	131 plných pracovních úvazků za rok v roce 2012 a 92 plných pracovních úvazků za rok v roce 2013; celkové náklady ve výši 20 milionů EUR (11,75 milionu EUR v roce 2012 a 8,25 milionu EUR v roce 2013)

3.2.3. Soulad se stávajícím víceletým finančním rámcem

– ☐ Návrh/podnět je v souladu se stávajícím víceletým finančním rámcem.

– X Návrh/podnět si vyžádá úpravu příslušného okruhu víceletého finančního rámce.

Činnosti uvedené v tomto výkazu budou financovány především z prostředků navíc, jež budou získány úpravou finančního krytí nástrojů v oblasti vnějších vztahů, které spadají do okruhu 4 víceletého finančního rámce. Tyto prostředky – jak operační, tak správní – budou vyčleněny na nástroj ENPI.

Většina z uvedených 85 milionů EUR navíc na rok 2011 připlyne z nástroje pro rozvojovou spolupráci (51 milionů EUR) a z částky, o niž bude snížen příspěvek EU Evropské bance pro obnovu a rozvoj (34 milionů EUR).

V roce 2012 bude uvedených 395,5 milionu EUR navíc financováno 1) jednak z rozpětí okruhu 4 (241,5 milionu EUR), v němž jsou obsaženy prostředky původně vyčleněné na nástroj pro rozvojovou spolupráci (89 milionů EUR), na nástroj předvstupní pomoci (60 milionů EUR) a nástroj stability (60 milionů EUR), 2) jednak z nástroje pružnosti (154 milionů EUR).

V roce 2013 se předpokládá, že uvedených 270 milionů EUR navíc bude převedeno z nástroje pro rozvojovou spolupráci (100 milionů EUR), z nástroje předvstupní pomoci (60 milionů EUR), z nástroje stability (70 milionů EUR) a z dalších nástrojů, zejména z prostředků vyčleněných na společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (40 milionů EUR)[39].

[39] Tento přesun musí být iniciován návrhem vysoké představitelky a v souladu se specifickými pravidly řízení rozpočtu pro SZBP.

– X Návrh/podnět vyžaduje použití nástroje pružnosti[40].

Jak je uvedeno výše, bude k vyčlenění dalších zdrojů, jež jsou zapotřebí k financování činností popsaných v tomto výkazu, nutno uvolnit prostředky z nástroje pružnosti; v roce 2012 se bude jednat o 154 milionů EUR. Komise v krátké době předloží rozpočtovému orgánu příslušné rozpočtové návrhy (převody prostředků v roce 2011, návrh na změnu za rok 2012 a změnu finančního plánu na rok 2013).

3.2.4. Příspěvky třetích stran

– Návrh/podnět nepočítá se spolufinancováním od třetích stran

– Návrh/podnět počítá se spolufinancováním podle následujícího odhadu:

prostředky v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

	Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	... zadat počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			Celkem
Upřesněte spolufinancující subjekt								
Spolufinancované prostředky CELKEM								

[40] Viz body 19 a 24 interinstitucionální dohody.

3.3. Odhadovaný dopad na příjmy

– X Návrh/podnět nemá žádný finanční dopad na příjmy.

– ☐ Návrh/podnět má tento finanční dopad:

  – ☐ dopad na vlastní zdroje

  – ☐ dopad na různé příjmy

v milionech EUR (zaokrouhleno na 3 desetinná místa)

Příjmová rozpočtová linie:	Prostředky použitelné v probíhajícím rozpočtovém období	Dopad návrhu/podnětu[41]						
		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	... vložit tolik sloupců, kolik je třeba podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)		
Článek ….								

U účelově vázaných různých příjmů upřesněte dotčené výdajové rozpočtové linie.

[…]

Upřesněte způsob výpočtu dopadu na příjmy.

[…]

[41] Pokud jde o tradiční vlastní zdroje (cla, dávky z cukru), je třeba uvést čisté částky, tj. hrubé částky po odečtení 25 % nákladů na výběr.